

HRVATSKI VOJNIK

PRINTED IN CROATIA

0 2 9 0 9

ISSN 1330 - 500X

9 177133 015000 03

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

RAZGOVOR

AEROMITING U AUSTRIJI - AIRPOWER '09

general-pukovnik
Slavko Barić

Obučni centar vodiča
i službenih pasa

IRAČKI VOJNICI NA
OBUCI U DUGOM SELU

OD NASHERA DO LAVIA - II. DIO

HRVATSKI VOJNIK

Naše specifičnosti
ćemo i dalje razvijati,
no i uklapati se
u NATO-ove
standarde

ĐANI STIPANIČEV I KLAPE HRM-a "SVETI JURAJ" - POBJEDNICI FESTIVALA SPLIT 2009

Klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj" i poznati hrvatski pjevač Đani Stipaničev pobijedili su na nedavno održanom Festivalu zabavne glazbe *Split 2009*.

Simpatije publike pred malim ekranima, baš kao i na prepunim Prokurativama, osvojili su skladbom "Mali Paškin", za koju glazbu i tekst potpisuje naš poznati kantautor Hari Rončević, a aranžman Toni Eterović.

Bio je to još jedan u nizu uspješnih nastupa Klape HRM-a, koja se može pohvaliti i drugim nagradama te brojnim nastupima diljem Lijepa Naše, kao i u inozemstvu. Njihove izvedbe pojedinih pjesama osvajaju vrhove glazbenih ljestvica, a s obzirom na već postignuti uspjeh, nema sumnje da će i "Mali Paškin" biti jedan od hitova.

8

AIRPOWER '09

Jak vjetar i pljusak nisu omeli pilote "Kрила Oluje" da atraktivnim programom još jednom pokažu kvalitetu obuke hrvatskih pilota. Iako svojim programom, koji se temelji na letački zahtjevnim i rijetko viđenim manevrima, redovito osvajaju pohvale kolega i stručne publike, ni posjetitelji nisu zaostajali u pohvalama. Ipak, posebno mjesto zauzima pohvala brigadnog generala Karla Grubera prigodom njegova govora na svečanoj večeri na hrvatskom jeziku

U Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu, od početka svibnja na obuci za vodiče i pse za detekciju eksploziva nalazi se šest pripadnika iračkih Snaga sigurnosti i njihov voditelj poručnik Mohammed Al-Maliki. Obuka će trajati sedam mjeseci, a provodi se sa psima koji su uzgojeni u uzgajivačnici samog Obučnog centra...

IRAČKI VOJNICI
NA OBUCI U DUGOM SELU

II

4

RAZGOVOR general-pukovnik Slavko Barić,

zamjenik načelnika GSOSRH
za planiranje i resurse

Naše specifičnosti ćemo i dalje razvijati, no i uklapati se u NATO-ove standarde

Smatra se da je potrebno oko deset godina da se cjelokupni obrambeni sustav transformira, prilagodi i uđe u sustav vrijednosti Saveza. Sigurno je da naponi što ih ulaže Hrvatska kroz transformaciju, opremanje i modernizaciju OSRH daju rezultate i vjerujem da će proces ići ubrzano. Različitim kontaktima, vježbama i misijama koje obnašamo stvorili smo ljudstvo koje će pripomoći tom ubrzanju...

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

MORNI OSRH

- 7 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
195 ročnika potpisalo Ugovor
- 10 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Humanost hrvatskih vojnika
- 14 **KADETSKA HAPKIDO SKUPINA**
Časnici budućnosti
- 16 **NEOBIČAN POTHVAT**
Hrvatski lađari preveslali La Manche

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **POVIJEST RATOVANJA**
Razdoblje najvećeg razvoja konjaništva
- 27 **ZRAKOPLOVSTVO**
Od Nashera do Lavija (II. dio)
- 28 **MORNARICA**
Daleki udari iz morskih dubina (I. dio)
- 29 **VOJNA POVIJEST**
Njemačke obalne podmornice

MAGAZIN

- 30 **PODLISTAK**
Malborghetto - herojska obrana male utvrde
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Govori srpskih čelnika na proslavi u Kosovu kod Knina (VII. dio)
- 33 **DUHOVNOST**
Gdje je moje mjesto?
- 34 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Plamenci iz Kranjčevićeve

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

“

Smatra se da je potrebno oko deset godina da se cjelokupni obrambeni sustav transformira, prilagodi i uđe u sustav vrijednosti Saveza. Sigurno je da napore što ih ulaže Hrvatska kroz transformaciju, opremanje i modernizaciju OSRH daju rezultate i vjerujem da će proces ići ubrzanom. Različitim kontaktima, vježbama i misijama koje obnašamo stvorili smo ljudstvo koje će pripomoći tom ubrzanju...

general-pukovnik Slavko Barić,
zamjenik načelnika GSOSRH za planiranje i resurse

Naše specifičnosti ćemo i dalje NO I UKLAPATI SE U NATO-ove

Svi znamo da je Hrvatska danas punopravna članica NATO-a. Dugotrajni proces pristupanja u Savez nedavno je uspješno završio. No, za MORH i OSRH težak posao se nastavlja. Kao i sve druge članice koje pristupe Savezu, Hrvatska mora proći proces integracije. Budući da se on

tiče ponajprije OSRH, njegova je realizacija upravo na našim vojnim stručnjacima. Čelnu ulogu među našim časnicima koji rade na planiranju integracije, u kojoj će pomoći i stručnjaci NATO-a, ima zamjenik načelnika GSOSRH za planiranje i resurse general-pukovnik Slavko Barić.

Što sve proces integracije podrazumijeva?

U većini slučajeva, tu se misli na integriranje prije svega MORH-a i OSRH u cjelokupni proces odlučivanja i sustav novih zajedničkih vrijednosti koje dijelimo s članicama NATO-a. Integracija podrazumijeva usklađivanje rada u svim funkcionalnim područjima: obrambenom planiranju, operacijama, sigurnosti, obuci, izobrazbi, personalnim i obavještajnim sposobnostima, logistici, zapovjednim sustavima, komunikacijama, proračunu, financijama, odnosima s javnošću, nabavi i još nizu drugih segmenata. Članstvo je iznimno sadržajno i kompleksno, pa se pitanja integracije moraju razdijeliti na podsegmente.

Dakle, za razliku od procesa pristupanja, proces integracije uglavnom je na Ministarstvu i vojsci?

Može se reći da najveći dio otpada na obrambeni sustav zemlje. Ono o čemu sam govorio provodit će MORH i OSRH. No, da bismo to ostvarili, potrebna su normativno-pravna rješenja. Podrazumijeva se da će u njihovu donošenju sudjelovati mnoga druga ministarstva.

Hoće li OSRH, unatoč integraciji, očuvati svoje specifičnosti?

U svakom slučaju! Prema Ustavu RH Oružane snage su prije svega zadužene za obranu vlastitog teritorija. Naše specifičnosti ćemo i dalje razvijati, no i uklapati se u NATO-ove standarde.

Kako će biti uobličen dugoročni plan koji će se izraditi za potrebe integracije? Je li riječ o strateškom dokumentu ili nečemu drugom?

Nećemo stvarati poseban plan nego ćemo u postojeće planiranje, u zadane dokumente,

bi to iznimno velik dokument, koji ionako ne bi mogao sadržavati sve ono što je specifično za određena područja. Dobro je što baš ove godine moramo raditi na izmjenama i dopunama naših strateških planova, SPO-a i DPR-a i drugih dokumenata. U njih ćemo, uz pomoć stručnjaka iz NATO-ova Zapovjedništva za transformaciju, jednostavno uklopiti realan način i vrijeme naše prilagodbe NATO-ovu sustavu.

Koliko bi proces mogao trajati?

U zemljama koje su 2004. ušle u NATO, on još traje. Smatra se da je uobičajeno do deset godina da se cjelokupni obrambeni sustav transformira, prilagodi i uđe u sustav vrijednosti Saveza.

Ipak, hoćemo li kao potvrđeno "najspremnija zemlja koja je ušla u NATO" uspjeti skratiti te procese?

Sigurno je da napor što ih ulaže Hrvatska kroz transformaciju, opremanje i modernizaciju OSRH daju rezultate i vjerujem da će proces ići ubrzano, te da nam nije potrebno tih deset godina. To je moja procjena. Različitim kontaktima, vježbama i misijama u kojima sudjelujemo stvorili smo ljudstvo koje će pripomoći tom ubrzanju.

Spomenuli ste ljudstvo. Od kojih kadrova OSRH očekujete najveći doprinos integraciji?

Iskreno rečeno, najveći napor očekujem od dočasnika i časnika koji su završili određene specijalističke tečajeve i škole u zemlji i inozemstvu u posljednjih desetak godina - njih je velik broj, tako da nema bojzni za popunu mjesta - a jednako tako i od onih koji su sudjelovali u međunarodnim mirovnim misijama. Bitan je također doprinos mladog naraštaja naših časnika koji su sad u činu satnika ili bojnika. Oni će morati ponijeti iznimno velik teret transformacije, i to one koja se mora dogoditi u sustavu priprema OS, obuke, u prihvaćanju novih tehnologija... Vjerujem da će upravo ti časnici u sljedećih četiri-pet godina dati svoj najveći doprinos. Mi smo ih i pripremali, pratimo ih i uskoro će zauzeti najvažnija mjesta u postrojbama, zapovjedništvima i stožerima gdje se mora dogoditi transformacija.

Dakle, transformacija se ne provodi samo "s vrha"?

Glavni stožer će morati odrediti okvire i mogućnosti, a transformacija će se dogoditi unutar organizacije, tako da časnici prihvaćaju standarde i provode ih u svom načinu rada. To nije nešto što morate zapovjediti pa funk-

Najveći napor očekujem od dočasnika i časnika koji su završili određene specijalističke tečajeve i škole u zemlji i inozemstvu u posljednjih desetak godina - njih je velik broj, tako da nema bojzni za popunu mjesta - jednako tako i od onih koji su sudjelovali u međunarodnim mirovnim misijama. Bitan je također doprinos mladog naraštaja naših časnika koji su sad u činu satnika ili bojnika. Oni će morati ponijeti iznimno velik teret transformacije, i to one koja se mora dogoditi u sustavu priprema OS, obuke, u prihvaćanju novih tehnologija...

razvijati, STANDARDE

uvoditi određenu dinamiku prilagodbe. Npr., ako govorimo o logističarima ili personalcima ili bilo kojem podsustavu, oni će u svojim planovima morati uvažavati one standarde koji se primjenjuju u NATO-u. Sad bi bilo vrlo teško izradivati poseban plan prilagodbe. Bio

Ono što imamo jest iskustvo iz Domovinskog rata, sposobnosti našeg sustava, svih triju grana. Konkretno, dobar su primjer timovi MLOT i OMLT, koji obučavaju pripadnike afganistanske vojske. Tu se vidimo i u budućnosti u NATO-u, ne kao velike postrojbe opremljene avionima, tenkovima, topovima, nego timovi koji su dobro obučeni, imaju sposobnosti prenošenja znanja i iskustava na vojnike, postrojbe i stožere

Najvažnije je da mi prihvatimo standarde i način razmišljanja, a pomoć NATO-ovih stručnjaka je korektivna, usmjeravajuća. Sigurno je da će biti potrebna i financijska sredstva, no ona neće biti donirana u klasičnom smislu

cionira nego način promišljanja, rada, vojnog života i djelovanja u svim aktivnostima.

Koliko je za integraciju bitna NATO-ova stručna i financijska pomoć?

Najvažnije je da mi prihvatimo standarde i način razmišljanja, a pomoć NATO-ovih stručnjaka je korektivna, usmjeravajuća. Sigurno je da će biti potrebna i financijska sredstva, no ona neće biti donirana u klasičnom smislu. Na primjer, ako za neki projekt koji ima doticaja s integracijom nađemo zajednički interes s drugim zemljama, očekujemo da će i one uložiti dio sredstava u njegov razvoj. Vrlo brzo ćemo neke od tih projekata pokušati i realizirati.

Prate li državna fiskalna sredstva predviđena za obranu procese integracije u NATO?

Temeljem DPR-a krenuli smo u projekte opremanja i modernizacije, a kad smo to planirali, stanje sredstava iz državnog proračuna sigurno je bilo povoljnije. U skladu s prvim rebalansom i smanjenjem, sredstva su smanjena. Ipak, pokušali smo i uspjeli ne dirati glavne projekte i oni će imati svoj normalan tijek. Tu prije svega mislim na projekte BVO-a, informacijsko-komunikacijske sustave, projekte obalno-ophodnog broda, novih odora, pušaka, ABKO sustava...

Može li se konkretno reći koje su specifičnosti OSRH koje najviše mogu pridonijeti Savezu?

Prije svega, Hrvatska je mala država koja razvija malu vojsku u skladu sa svojim moguć-

nostima, pa su joj i doprinosi ograničeni. Ne trebamo patiti od potrebe za velikim udjelom i velikim doprinosima i naporima. Ono što imamo jest iskustvo iz Domovinskog rata, sposobnosti našeg sustava, svih triju grana. Konkretno, dobar primjer jesu timovi MLOT i OMLT, koji obučavaju pripadnike afganistanske vojske. Tu se vidimo i u budućnosti u NATO-u, ne kao velike postrojbe opremljene avionima, tenkovima, topovima, nego kao timovi koji su dobro obučeni, koji imaju sposobnosti prenošenja znanja i iskustava na vojnike, postrojbe i stožere. No, naravno da ćemo i dalje pridonositi i "čistim" postrojbama.

Uskoro će se u Hrvatskoj održavati jedna velika međunarodna vježba, Jackal Stone. Koje je njezino značenje?

Vježba nije bitna samo za OSRH i MORH. Ona traži da bude uključen cijeli državni sustav Hrvatske. Neće biti brojčano velika, ali će se odvijati na području cijele Hrvatske i zahtijevati primjenu mnogih standardiziranih procesa i propisa, od zaštite prirode pa nadalje. Sve se mora znati, kako se obavlja nabava, organizacija boravka, prehrane, kako se koristi poligonima... Naravno, vojna je specifičnost u tome što je riječ o vježbi specijalnih postrojbi, koja je kao takva ispit razvoja sposobnosti naših specijalaca. Ukratko, vidjet ćemo kakvi smo u vojnostručnom dijelu, ali i u potpori i organizaciji. U svemu moramo reagirati kao zemlja koja je u NATO-u. ■

195 ročnika potpisalo Ugovor

Drugi naraštaj dragovoljnih ročnika uspješno je nakon četrnaest tjedana obuku priveo kraju. Prvih šest tjedana proveli su u požeškom Središtu za temeljnu obuku, a završnih osam tjedana specijalističke obuke u Đakovu. Cilj obuke ostvaren je u potpunosti, a zabilježena je visoka razina usvojenih sposobnosti i znanja. Strogim kriterijima za izricanje

pohvale udovoljilo je šest ročnika: Tihomir Lovrić, Daniel Vuković, Marko Pušić, Sanela Orešković, Stjepan Butorac i Marija Ivanković. U ovom naraštaju dragovoljnih ročnika čak njih 195 je izrazilo želju da i dalje ostanu u OSRH i grade svoju karijeru kao vojnici, dočasnici ili časnici.

Svečano uručenje Ugovora o djelatnoj službi u Oružanim snagama i rješenja o rasporedu na dužnost priređeno je u vojarni "Dračice" u Đakovu. Kraćim prigodnim govorima, novim su se hrvatskim vojnicima obratili brigadir Željko Žeželj iz Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan", zapovjednik Pješake pukovnije pukovnik Marin Pišonić, te vojni kapelan Drago Majić. Oni su istaknuli da svaki novi naraštaj dragovoljnih ročnika predstavlja budućnost Hrvatske vojske, koja je svojim sudjelovanjem u mirovnim misijama stekla velik ugled u svijetu. Također su napomenuli da su oni i nasljednici mladića i djevojaka koji su u njihovim godinama početkom devedesetih odjenuli istu odoru i obranili domovinu.

Potom se pristupilo svečanom uručivanju ugovora, uz kraća prigodna obraćanja i čestitke načelnika Odjela za odabir i promidžbu Središnjice za upravljanje osobljem brigadira Vlade Gruića i zapovjednika Obučne bojne pukovnika Stjepana Krešića. Uručeno je ukupno 195 ugovora, od čega 184 za vojnike i 11 za časnike. Među vojnicima nalazi se trinaest djevojaka, a među potpisnicima ugovora za časnike čak je pet djevojaka.

OJI

Otvoren restoran "Zrinski" u Domu HV-a u Karlovcu

Ministar obrane Branko Vukelić 10. srpnja nazočio je svečanom otvorenju restorana "Zrinski" u Domu HV-a u Karlovcu. Na otvorenju su uz predstavnike MORH-a i OSRH-a između ostalog bili najviši predstavnici Grada Karlovca i Karlovačke županije, gradonačelnik Damir Jelić i dožupan Ivan Banjavčić, zatim predstavnici gospodarskog sektora te u ime domaćina Denis Skubic, direktor Trgovačkog društva "Pleter-usluge d.o.o.". Prigodom svečanog otvorenja Skubic je istaknuo da je nakon 18 godina Dom HV-a ponovno zaživio te podsjetio kako je Trgovačko društvo "Pleter-usluge" prije nešto više od šest

Snimio Tomislav BRANDT

mjeseci u suradnji s MORH-om te Gradom i Županijom ušlo u projekt njegove obnove s ciljem da Dom HV-a sa svim svojim sadržajima stavi na raspolaganje građanima toga grada.

M.P. STIPIĆ

Još jedno priznanje hrvatskim pripadnicima

Tijekom svog mandata u 2008. i 2009. zapovjednik Regionalnog zapovjedništva Capital francuski general-bojnik Michel Stollsteiner zapovijedao je i Multinacionalnom satnijom Vojne policije u kojoj većinu sastava čine namjenski organizirane snage Vojne policije OSRH. Stoga je prilikom primopredaje dužnosti zapovjednika bojnik Monbelli Valloire Christophe, savjetnik generala Stollsteinerera za Vojnu policiju priredio domjenak u službenim prostorijama te se tom prigodom u ime generala Stollsteinerera i u svoje osobno obratio nazočnima i zahvalio pripadnicima Vojne policije na iznimnoj profesionalnosti i stručnosti u radu.

Posebno se zahvalio djelatnicima kriminalističkog odsjeka Vojne policije nadnaredniku Damiru Žnidariću i bojniku Tomislavu Valentiću te im u ime generala uručio pismene pohvale za potporu koju su pružili Francuskim oružanim snagama i snagama ISAF-a. Prigodne darove u znak sjećanja na njegovu postrojbu bojnik Christophe uručio je operativnoj časnici natporučnici Vlatki Grgić, zapovjednicima vodova, časničkom namjesniku Igoru Kovačeviću, časničkom namjesniku Ivici Greguraniću, stožernom naredniku Miroslavu Rožiću te naredniku Daliboru Priglu.

Zvonko LUCIĆ

Snimio Zvonko LUCIĆ

Damir BARIŠIĆ, snimio Markus ZINNER, Bundesheer

AIRPOWER

Gotovo 300 000 posjetitelja i 18 ratnih zrakoplovstava s više od 180 zrakoplova u statičkom i letačkom dijelu programa impresivna je statistika ovogodišnjeg izdanja jednog od najuglednijih europskih aeromitinga u Austriji. Prvi put na Airpoweru predstavila se i Hrvatska, i to s dva nastupa akro-grupe HRZ i PZO "Kрила Oluje".

Zadnje izdanje ove manifestacije nagrađeno je naslovom najboljeg europskog aeromitinga 2005. godine, pa je austrijsko ratno zrakoplovstvo imalo nimalo laku zadaću organizirati još jedan aeromiting koji bi zadovoljio sad već velika očekivanja europske zrakoplovne publike. U prilog im zasigurno

nije išlo to što se konačna odluka o organizaciji manifestacije donijela samo šest mjeseci prije datuma održavanja. Unatoč tome ovogodišnji Airpower dokazao se još jednom velikim odazivom kako sudionika tako i publike, koju ni nestabilno vrijeme nije omelo da se pojavi u rekordnom broju, a među

R '09

njima je bio i velik broj hrvatskih zrakoplovnih zaljubljenika. Organizacija i provedba aeromitanga protekla je besprijekorno uz vrhunske prezentacije uvježbanosti pilota i letnih mogućnosti samih letjelica. Tijekom 20-ak sati letačkog programa u dva dana gotovo da nije bilo većeg odstupanja od planirane satnice unatoč stalnoj prijetnji

olujnih oblaka, koji su povremeno znali i pljuskom rashladiti mnogobrojnu publiku. Jedan takav oblak u subotu je gotovo doveo u pitanje nastup naše akro-grupe, no jak vjetar i pljusak ipak nisu omeli pilote "Kрила Oluje" da atraktivnim programom još jednom pokažu kvalitetu obuke hrvatskih pilota. Iako svojim programom, koji se temelji na letački zahtjevnim i rijetko viđenim manevrima, ponajprije i redovito osvajaju pohvale kolega i stručne publike, ni posjetitelji nisu zaostajali u pohvalama te se red pred hrvatskim promidžbenim štandom satima nije smanjivao. Ipak, posebno mjesto zauzima pohvala hrvatskim zrakoplovcima što ju je izrekao brigadni general Karl Gruber u svom govoru na svečanoj večeri, i to na hrvatskom jeziku.

Iako svoju vještinu i timski rad piloti "Kрила Oluje" već godinama demonstriraju nastupima na zrakoplovnim manifestacijama u Hrvatskoj i izvan nje, na Airpoweru su se dokazali i u zemaljskoj komponenti. Naime, organizator je za sve pilote koji su sudjelovali na Airpoweru organizirao utrku u kartingu, a izvrsnom vožnjom piloti "Kрила Oluje" osvojili su treće mjesto.

"Kрила Oluje" predstavili su se prvi put u Belgiji, na velikoj proslavi 60. godišnjice NATO-a u zrakoplovnoj bazi Koksijde, a potom i hrvatskoj publici u Varaždinu na najvećem aeromitingu organiziranom u Hrvatskoj od stjecanja neovisnosti, gdje su uz HRZ sudjelovala i ratna zrakoplovstva Slovenije, Francuske, Mađarske, te Bosne i Hercegovine, uz brojna druga svjetski poznata imena poput Petera Besenijija i Zoltana Veresa. ■

Jak vjetar i pljusak nisu omeli pilote "Kрила Oluje" da atraktivnim programom još jednom pokažu kvalitetu obuke hrvatskih pilota. Iako svojim programom, koji se temelji na letački zahtjevnim i rijetko viđenim manevrima, redovito osvajaju pohvale kolega i stručne publike, ni posjetitelji nisu zaostajali u pohvalama. Ipak, posebno mjesto zauzima pohvala brigadnog generala Karla Grubera prigodom njegova govora na svečanoj večeri na hrvatskom jeziku

Akro - grupa "Kрила Oluje"

Humanost hrvatskih vojnika

Tijekom prošlog mjeseca u kampu Marmal u Mazar-e-Sharifu na sjeveru Afganistana gdje se nalazi i glavina 13. HRVCON-a provedena je akcija prikupljanja novčane pomoći za teško bolesnu gospođu Qamar iz vrlo siromašne obitelji u selu Gur-e-Mar. Ona ima tumor koji su dijagnosticirali njemački liječnici i on se mora odstraniti da bi žena preživjela. Operacija se treba provesti u bolnici u Balkhu

za što su bila potrebna navedena sredstva. Budući da je u kontaktu s navednim selom bio stožerni narednik Kristijan Danko, on je najprije omogućio liječnički pregled gospođe a poslije u suradnji s ostalim pripadnicima hrvatskog kontingenta na sjeveru Afganistana uspio prikupiti dragovoljne novčane priloge u iznosu od 457 dolara. Za operaciju je bilo potrebno 300 dolara a ostatak je donacija bolnici u Balkhu. Prikupljeni novac doniran je 11. srpnja 2009. u bolnici Balkh uz pomoć afganistanskog liječnika dr. Rustai koji je s bolnicom u kampu Marmal koordinirao pripremu operacije. Bojnik Babić, bojnik Gabril, narednik Podgorski i dr. Rustai s dvojicom svojih kolega novac su uručili ocu gospođe Qamar.

Mario MATELJIĆ

Na HVU održana Konferencija za testiranje po STANAG-u 6001

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" od 7. do 9. srpnja održana je Konferencija za testiranje STANAG 6001. Konferencija je pripremljena i provedena u organizaciji hrvatskog tima za testiranje po tom standardu, u čijem su sastavu Natalija Andraković Kostanjevac, Martina Alerić, Suzana Čečuk i Tamara Kramarić Maras, te uz potporu MORH-a i HVU-a. Uz hrvatske predstavnike, na konferenciji su sudjelovali članovi nacionalnih STANAG 6001 timova iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Danske, Estonije, Gruzije, Italije, Libije, Makedonije, Slovačke, Slovenije i SAD-a te predstavnik SHAPE-a/NATO-a. Tridesetak sudionika u ime domaćina pozdravio je dekan HVU-a

brigadir Željko Akrap, istaknuvši tom prigodom važnost poznavanja stranih jezika te je izrazio potporu inicijatorima konferencije. Njezina je svrha, kako su istaknuli organizatori, standardizacija i validacija testova STANAG 6001, s naglaskom na međusobnu razmjenu znanja i zajedničko unapređenje prakse. Na praktičnim radionicama održanim tijekom trodnevne konferencije sudionici su stekli uvid u interpretaciju standarda STANAG 6001 različitih zemalja, međusobno ih usporedili i nastojali ih ujednačiti. Na kraju su postigli dogovor o nastavku suradnje, kako bi i u budućnosti pridonosi-

Snimio Zdravko LOVAŠEN

li kvaliteti testiranja po tom STANAG-u, što znači da bi jezični profil 3333 u svim zemljama označavao istu razinu jezične sposobnosti.

Marija ALVIR

Obilježena obljetnica SzOIDL-a i završetak izobrazbe za pirotehnologa

U Požeji je 10. srpnja svečano obilježena četvrta obljetnica Središta za obuku i doktrinu logistike, kao i završetak petomjesečne izobrazbe za pirotehnologa, koja je prvi put provedena u OSRH. Specijalističku izobrazbu za skladištenje, čuvanje i održavanje raketnog sustava i klasičnih ubojitih sredstava završilo je dvanaest polaznika, a prigodnim govorom postrojenim vojnicima u požeškoj vojarni obratio se zamjenik zapovjednika Zapovjedništva za potporu brigadni general Nikola Škunca. Čestitajući polaznicima na uspješno završenoj izobrazbi, istaknuo je važnost osposobljavanja pripadnika OSRH-a i za takve dužnosti te zahvalio svima koji su sudjelovali u njezinoj organizaciji i provedbi.

U sklopu obilježavanja obljetnice Središta načelnik Stožera Hrvatske kopnene vojske brigadni general Alojz Tomašević uručio je zahvalnice nedavno umirovljenim djelatnicima, zahvalivši im na njihovu doprinosu, kako u Oružanim snagama tako i u Domovinskom ratu. Proslavi obljetnice Središta za obuku i doktrinu logistike nazočili su i predstavnici civilnih vlasti Požeško-slavonske županije i Grada Požege te braniteljskih udruga s toga područja. U kapeli u krugu vojarnе služena je misa, koju je predvodio vojni kapelan Željko Volarić.

Marija ALVIR

Snimio Davor KIRIN

U Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu, od početka svibnja na obuci za vodiče i pse za detekciju eksploziva nalazi se šest pripadnika iračkih Snaga sigurnosti i njihov voditelj poručnik Mohammed Al-Maliki. Obuka će trajati sedam mjeseci, a provodi se sa psima koji su uzgojeni u uzgajivačnici samog Obučnog centra...

Irački vojnici na obuci u Dugom Selu

“Veoma smo ponosni što smo ovdje i što u ovom prijateljskom okruženju predstavljamo svoju zemlju”, rekao je poručnik Al-Maliki, više nego zadovoljan našim gostoprimstvom

Osim sudjelovanja u međunarodnim misijama, Republika Hrvatska i njezine Oružane snage i na druge načine pridonose izgradnji i stabilnosti mira u svijetu. Jedna od aktivnosti kojom naša zemlja pridonosi izgradnji stabilnosti u Republici Iraku provodi se u Obučnom centru vodiča i službenih pasa “Satnik Krešimir Ivošević” u Dugom Selu. Ondje se, naime, od početka svibnja na obuci za vodiče i pse za detekciju eksploziva nalazi šest pripadnika iračkih Snaga sigurnosti i njihov voditelj poručnik Mohammed Al-Maliki. Obuka pripadnika iračkih Snaga sigurnosti trajat će sedam mjeseci, a provodi se sa psima koji su uzgojeni u uzgajivačnici samog Obučnog centra. Riječ je o njemačkim ovčarima u dobi oko jedne godine, što je idealno za početak obuke. Nabavljena je i sva potrebna specijalistička oprema za pse, koja će se, zajedno sa psima, po završetku obuke donirati iračkoj

strani. Nešto više o ovoj aktivnosti otkrio nam je zapovjednik Obučnog centra vodiča i službenih pasa HKoV-a bojničnik Mile Skukan. Zadovoljan je suradnjom s iračkom stranom kao i obukom, za koju su Iračani pokazali veliko zanimanje. Instruktori koji provode obuku imaju bogato višegodišnje iskustvo i međunarodna priznanja, a sudjelovali su i u misiji ISAF u Afganistanu. Kako bi se što bolje pripremili za rad s iračkom stranom, bili su i u Islamskom centru u Zagrebu, gdje su dobili niz korisnih savjeta i informacija o iračkoj kulturi i načinu života, prehrani, običajima..., što je također od velikog značenja. U provođenju ove aktivnosti angažirala se i Služba za odnose s javnošću i informiranje, koja je organizirala niz aktivnosti kako bi gosti iz Iraka što sadržajnije provodili slobodno vrijeme. “Oni su ovdje ipak sedam mjeseci, odvojeni od obitelji, te se treba maksimalno založiti da im

Pripadnici iračkih Snaga sigurnosti s hrvatskim instruktorima

boravak bude što ugodniji”, rekao je bojničnik Skukan, koji je suradnju s iračkom stranom ocijenio izvrsnom.

“Moram priznati da su nas vrlo iznenadili pristupom ovome poslu, odnosom i ljubavlju koju pokazuju u radu sa psima”, rekao je stožerni narednik Damir Zajec, prvi dočasnik Obučnog centra koji provodi obuku s nadnarednicima Jarkom Novakom i Davorom Pavlovićem.

Tijekom obuke će se, pojasnio je, upoznati s osnovama kinologije, dresure, veterine... Već su prošli proces prilagodbe vodiča i pasa, a trenutačno provode obuku usvajanja mirisa eksploziva. Slijedi faza obuke iz detekcije eksploziva i to na svim lokacijama, vozilima, u prostorijama, otvorenim i zatvorenim prostorima, na brodovima, zrakoplovima..... U obuci će se koristiti svim vrstama eksploziva odnosno onima koje mogu naći na našim, kao i na njihovim prostorima, a s kojima su se naši vojnici upoznali tijekom boravka u misiji ISAF u Afganistanu. Istaknuo je i kako pripadnici iračkih Snaga sigurnosti već imaju iskustva u radu sa psima za detekciju eksploziva. Do sada su, napomenuo je, radili s već obučanim psima, a ovo im je prvi put da provode obuku i pasa i vodiča.

Po završenom tečaju, dodao je Zajec, polaznici će dobiti diplomu da su osposobljeni za vodiča psa za detekciju eksploziva, a psi će dobiti licenciju za rad na godinu dana.

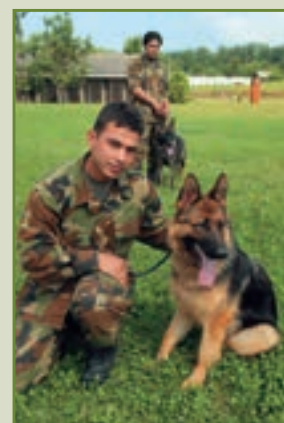
Da zadovoljstvo međusobnom suradnjom i obukom dijele i Iračani potvrdio nam je poručnik Mohammed Al-Maliki, koji se hrvatskoj strani zahvalio na suradnji jer će, istaknuo je, znanjima koja ovdje steknu pridonijeti izgrad-

nji stabilnosti u Iraku. “Ovamo smo došli jer želimo izgraditi sigurniju zemlju. Do sada smo već mnogo toga naučili, na čemu smo vam veoma zahvalni”, rekao je poručnik Al-Maliki i dodao da dolaze iz vrlo opasnog dijela svijeta, ali i da se situacija popravlja. Istaknuo je da im u stabilizaciji situacije u Iraku pomažu brojni prijatelji iz svijeta, iz SAD-a, Velike Britanije i drugih zemalja NATO-a, a sada se pridružila i Hrvatska. “Veoma smo ponosni što smo ovdje i što u ovom prijateljskom okruženju predstavljamo svoju zemlju”, istaknuo je poručnik Al-Maliki više nego zadovoljan našim gostoprimstvom.

Ako izuzmemo bogatu međunarodnu suradnju Obučnog centra, u sklopu koje više nego dobro surađuju s primjerice Danskom, Italijom, Velikom Britanijom, Slovenijom, Mađarskom, Češkom..., ovo je prvi put da se u njemu na jednoj ovakvoj obuci pod okriljem NATO saveza nalaze pripadnici stranih zemalja.

To je veliko priznanje Obučnom centru “Satnik Krešimir Ivošević” koji je u sastavu Hrvatske kopnene vojske, a organiziranje i provođenje ove aktivnosti dobio je jer je u međunarodnoj zajednici i NATO savezu prepoznat po kvalitetnom radu. O tome najbolje svjedoče brojne pohvale koje za rad u misiji ISAF dobivaju naši vojni policajci i službeni psi koji se, napomenimo, ne samo obučavaju nego i uzgajaju u uzgajivačnici Obučnog centra vodiča i službenih pasa “Satnik Krešimir Ivošević”. Vjerujemo da će i kvalitetnim angažmanom u ovoj aktivnosti biti još jedan korak bliže tome da postanu regionalno središte izvrsnosti za službene pse. ■

Ovo je prvi put da se u Obučnom centru u Dugom Selu na jednoj ovakvoj obuci pod okriljem NATO saveza nalaze pripadnici stranih zemalja. To je veliko priznanje Obučnom centru, koji je u sastavu Hrvatske kopnene vojske, a organiziranje i provođenje ove aktivnosti dobio je jer je u međunarodnoj zajednici i NATO savezu prepoznat po kvalitetnom radu

Instruktori koji provode obuku imaju bogato višegodišnje iskustvo i međunarodna priznanja, a sudjelovali su i u misiji ISAF u Afganistanu

Kako se kadetska hapkido ekipa skupila? Spontano, na vlastitu inicijativu! Iskustvo u raznim borilačkim vještinama (imaju ga svi) željeli su ujediniti u jedno, i to u svojem životu i radu kao kadeti. Počeli su trenirati na HVU i u rekordnom roku, nakon četiri dana, imali su prvu zajedničku demonstraciju...

Časnici budućnosti. Dojam koji smo stekli razgovorajući s Berislavom Držanićem, Franom Šestom, Kristijanom Božinovićem, Nikolinom Beraković, Daliborom Strbatom i Ivanom Bonačić Krešić na kraju se sveo na te dvije riječi. Naime, oni su kadeti i za koju godinu dobit će časničke oznake. Budućnost? Jednostavno, uvelike odgovaraju profilu o kojemu se stalno govori kad je riječ o mladim snagama u OSRH i o visokim kriterijima koji ih čekaju kao časnike jedne članice NATO-a. Oni će morati biti naobraženi, izvrsno vojnički obučeni, ali i potpuno fizički i psihički spremni preuzeti ulogu vođe. Kompletne osobe.

Povod razgovoru s njima bila je jedna prezentacija borilačkih vještina. Ništa novo, reći ćete. Često nazočimo demonstracijama u izvedbi naših specijalaca i vojnih policajaca. No, ne zaboravite, ovo su kadeti. I bave se hapkidom.

Dakako, većini nas potrebno je objašnjenje. "Hapkido je nastao potkraj XIX. stoljeća u Koreji i kombinacija je džuda, taekwonda i džiju-džicu", objasnio nam je Držanić, inače student četvrte godine kineziologije, svojevrsni predvodnik kadetske ekipe čiji kimono krasi crni pojas. Dakle, vještina je vrlo raznolika i primjenjiva u brojnim prilikama, upravo idealna za vojnike koji se moraju znati boriti za vlastiti život. Pa i golim rukama.

Ipak, nećemo ići predaleko. Mala kadetska družina na hapkido gleda prije svega kao na sport, kao na sredstvo koje im pomaže održati visoku psihofizičku kondiciju. No, itekako su svjesni značenja sporta za njihove časničke karijere.

Hapkido se može "raščlaniti" na pet poddisciplina: borbu, tehniku, brzo i precizno razbijanje dasaka, samoobranu i padove. Spomenuta demonstracija ostavila nas je zadivljenima. Ne samo nas nego i visoke časnike HVU-a, za koje je prikaz i bio pripremljen. Ravnatelj HVU-a, general-bojnik Mirko Šundov, došao je u sportsku dvoranu Učilišta vidjeti čime se to bavi skupina kadeta. Imao je dobar razlog: Ivana Bonačić Krešić, djevojka s prve godine kineziologije, ovoga je proljeća u Belgiji postala "civilna" svjetska prvakinja u disciplini borbe. Berislavu su do medalja

ČASNICI BU

nedostajali kratki koraci: osvojio je četvrta mjesta u borbama i razbijanju dasaka.

Kako se ova "škvadra" okupila? Spontano, na vlastitu inicijativu! Svi, osim Nikoline, koja je na drugoj godini prometa, osim kadetskog staža dijele i iskustvo sa studija kineziologije. Iskustvo u raznim borilačkim vještinama (imaju ga svi) željeli su ujediniti u jedno, i to u svom životu i radu kao kadeti. Pod vodstvom već iskusnog Berislava i uz potporu Davorina Smolčića iz Specijalne

policije počeli su trenirati na HVU i u rekordnom roku, nakon četiri dana, imali su prvu zajedničku demonstraciju.

Treniranje hapkida traži bar minimalne uvjete. Dobre stručnjake, par sitnijih rekvizita i, dakako, vrijeme. Ovo posljednje je dragocjeno: svaki od njih ima svoj privatni raspored, a još ga je potrebno uskladiti i s redovitim kadetskim obvezama. Teško je doći do mjesta na strunjači, kojom se koristi još nekoliko sekcija. "Treniramo uglavnom navečer, posljednji u dvorani. Mi smo ti koji gase svjetla", kaže Berislav. No, uspjesi što su ih nedavno postigli i impresivna demonstracija otvorili su nove mogućnosti. Od rujna bi hapkido skupina trebala imati niz slobodnih termina, te dobiti i pomoć u opremi. Tako i treba biti, ova skupina uskoro će na civilnom hrvatskom prvenstvu u hapkidu nastupiti pod zastavom Kadetske bojne. Dakle, vojna ekipa na civilnom prvenstvu! Raritet, ali, nadamo se, tek početak. To je pozitivan primjer i za niz drugih sportova: vojska ima što pokazati hrvatskom svijetu sporta; mnogi novi, mladi vojnici istodobno su i aktivni sportaši. Sport i vojska dva su pojma koja se poklapaju upravo savršeno. Oružane snage koje drže do sebe sportu pridaju posebnu pozornost.

Što je najvažnije za dobar trening i rezultate? "Samo motivacija i volja, a sve drugo može se postići radom: fleksibilnost, pokreti, bacanja, sve dolazi samo od sebe", kaže Berislav. Opisujući svoje kolege i pulene, kaže: "Svi su odlični, svi su fenomenalni, perspektivni su i imaju vrlo velike mogućnosti." On jest voditelj, ali čini se da je više prvi među jednakima. Hapkido ekipa je prava klapa!

Prema riječima kadeta, uz vojničku karijeru, treninzi imaju pozitivan učinak i na naobrazbu, jer "sport smiruje, ispunjava, daje koncentraciju, dakle pomaže učenju"! Svjesni su i da ulazak u NATO znači sve veće zahtjeve za hrvatskog vojnika, što vrijedi i za sportski život. To su shvatili i u Kadetskoj bojni, koja je najodgovornija za stvaranje časnika budućnosti. S puštanjem na natjecanja nema problema, čak se čuju i riječi "idi i osvoji, donesi nešto". Svoju budućnost ovi mladi ljudi ne vide u udobnoj fotelji nekog ureda u ministarstvu nego na terenu, u postrojbama. Neki teže i tome da postanu specijalcima. Svjesni su svojih mogućnosti, s kristalno jasnom slikom o tome što znači biti hrvatski časnik XXI. stoljeća.

Za kraj, da ne bismo pretjerivali, moramo spomenuti da smo razgovor vodili uoči početka ispitnih rokova, i sve ih je najviše zanimalo "što će biti sutra na faksu". Dakle, sport je divan i krasan, ali obrazovanje je ipak na prvom mjestu. Svakako! Ipak što dalje s hapkidom? Budući kineziolozi uglavnom odgovaraju: "Cilj nam je u vojsci stvoriti što više trenera za sve borilačke sportove. Vojnici bi svakoga dana trebali vježbati te vještine." ■

UDUĆNOSTI

Branko MARKOTA

U 6.45 sati polazimo s britanske obale. Pred nama je otvoreno more, valovi i gusti promet brodova. Za ovaj pothvat pripremali smo se tri mjeseca na Neretvi, preveslavši više od tisuću kilometara. Nakon prevaljene tri četvrtine rute počelo je nevrijeme s grmljavinom, kišom

Hrvatski lađari preve

i jakim vjetrom. Bili smo umorni i iscrpljeni, ali ni kiša nas nije omela da još jače sokolimo ekipu u lađi u tim trenucima. Nakon tri sata i 40 minuta dodirujemo francusku obalu...

Udruga lađara Neretve 26. lipnja s odabranom grupom veslača u autohtonom neretvanskom plovilu, lađi, preveslala je 36 km širok kanal La Manche, između Dovera u Velikoj Britaniji i Calaisa u Francuskoj, u neočekivano kratkom vremenu od tri sata i 40 minuta. Taj pothvat odvijao se pod pokroviteljstvom predsjednika RH Stjepana Mesića i predsjednika Hrvatskog sabora Luke Bebića. Posebnost pothvata je i u tome što je neretvanska lađa plitko plovilo, nestabilno na valovima, koje se dosad nije okušalo u uvjetima što vladaju na otvorenom moru.

Ideju za preveslavanje La Manchea dao je Thierry Paul, Francuz neretvanskog podrijetla na festivalu brodova održanom u Brestu 2008., na kojemu je Udruga lađara predstavila stara neretvanska plovila lađu i trupicu. Thierry nam je bio od velike pomoći pripremvši sve potrebno, od smještaja do potrebnih dozvola i pratećih brodova, a ujedno nam je služio i kao prevoditelj i promotor.

Na put je 21. lipnja iz Metkovića krenulo 16 veslača, dva paričara (kormilara) i bubnjar. Nakon dvodnevnog putovanja i noćenja u blizini

Münchena, dolazimo u Belgiju, u Sint-Niklaas, pa nastavljamo do Calaisa na francuskoj obali, zatim trajektom preko kanala stižemo u Dover na britanskoj obali. U srcu višemilijunskog Londona odveslali smo Temzom ispred zgrade britanskog Parlamenta i popularnog Big Bena, s hrvatskom zastavom na jarbolu i prepoznatljivim dresovima s crveno-bijelim kockicama, plijeneći pozornost i oduševljenje gledatelja. U Londonu nas je posjetio hrvatski veleposlanik Ivica Tomić i zaželio nam uspjeh na La Mancheu.

Puni uzbuđenja krećemo u Ramstage na obali, gdje nam je sljedeća baza idućih dana, te pažljivo pratimo vremensku prognozu koja nije baš blistava. Jak vjetar i valovi omeli su nam planirani pokušaj preveslavanja kanala povodom Dana državnosti 25. lipnja. Umjesto toga održali smo trening s lađom u luci uz kraći izlazak na otvoreno more. Željno smo iščekivali smirivanje vremena i polazak u našu misiju preko kanala. U kasnim večernjim satima od lučkih vlasti dobivamo odobrenje za polazak. Rano ujutro 26. lipnja, u 2.30 sati, krećemo iz hotela u luku, gdje se ukrcavamo na prateće

brodove, koji nas prevoze do točke polaska s plaže u blizini Dovera. U 6.47 sati polazimo s britanske obale. Pred nama je otvoreno more, valovi i gusti promet brodova. Za ovaj pothvat pripremali smo se tri mjeseca na Neretvi, preveslavši više od tisuću kilometara. Iako se maraton lađa vozi s deset veslača, na La Mancheu posadu je činilo osam veslača kako bi lađa bila što viša iznad vode. U pratnji smo imali dva broda, koji su u slučaju lošeg vremena trebali povesti veslače, i jedan brzi gumenjak za žurne intervencije. Negdje na pola kanala, nakon malo manje od dva sata vožnje, izmijenili smo posadu, koja je nastavila dalje. Nakon prevaljene tri četvrtine rute počelo je nevrijeme s gmljavinom, kišom i jakim vjetrom. Nije nas plašilo nevrijeme niti moguće potapanje, motivacija je bila na vrhuncu, više nas je bilo strah da službena pratnja ne prekine veslanje i ne povuče nas na brod. Srećom, nije trebala njihova pomoć. Veslači koji su veslali do zamjene s pratećih brodova sokolili su kolege u lađi. Bili smo umorni i iscrpljeni, ali ni kiša nas

šaja preveslavanja La Manchea, lađari su 21. kojima je to uspjelo, a postavili su i novi rekord u vremenu prelaska u tradicionalnim plovilima na vesla. Dosadašnji je bio tri sata i 42 minute, a mi smo ga premašili za dvije minute! Lađu smo privezali za brod, a veslači su se stisli na pratećim brodovima. Krenuli smo prema Calaisu i nakon dva sata vožnje stigli u luku. Ondje nas je dočekaao zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske u Francuskoj Andrej Plenković, a uskoro je stigla i gradonačelnica Calaisa, koja nas je primila u gradskoj vijećnici priredivši svečani domjenak. Predsjednik Udruge lađara Neretve Marko Marušić predao je gradonačelnici na dar maketu neretvanske lađe i pozvao domaćina na sudjelovanje maratonu lađa.

Sutradan smo bili na primanju u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Parizu, a potom krećemo kući i u ponoć stižemo u Metković, gdje nam je priređen veličanstven doček. Svrha ovog našeg pothvata bila je promocija neretvanske lađe i Hrvatske. I doista, gdje god smo se pojavili, izazvali smo pozornost i bili odličan

Neretvanska lađa autohtono je plovilo u dolini Neretve bez kojega je nekad bio nezamisliv svakidašnji život. U lađi se rađalo i umiralo, služila je za prijevoz poljoprivrednih proizvoda, stoke, ljudi... Modernizacijom života lađa gubi svoje značenje i ostaje ostavljena i zaboravljena u brojnim kanalima i rukavcima, prekrivena muljem, trskom i blatom. Godine 1998. neretvanski umjetnik Milojko Glasović dolazi na ideju o organizaciji utrke lađa i nakon kratkih priprema, a povodom sedme obljetnice akcije Hrvatske vojske u Pločama "Zelena tabla - Male Bare" (postrojbe ZNG 14. rujna 1991. u Pločama osvaja ju vojarnu JNA i skladišta naoružanja i streljiva), te godine održan je prvi maraton lađa na Neretvi od Metkovića do Ploča, dug 22,5 km. Već iduće godine vade se stare zaboravljene lađe, obnavljaju i uređuju, a ostalo je povijest

slali La Manche

Naši lađari odveslali su Temzom ispred zgrade britanskog Parlamenta

nije omela da još jače sokolimo ekipu u lađi u tim trenucima. Nakon tri sata i 40 minuta dođirujemo francusku obalu. Oduševljenje je bilo veliko: ispunili smo naš cilj i s neretvanskom lađom preveslali La Manche! Od 123 poku-

promotor Hrvatske na početku turističke sezone. Udruga lađara Neretve za iduću godinu planira novi pothvat pod nazivom Putovima naših predaka: preveslavanje Jadrana od hrvatske do talijanske obale. ■

SPIKE LR ZA NJEMAČKU VOJSKU

Njemačka Savezna uprava za obrambene nabave - BWB sklopila je s tvrtkom EuroSpike GmbH ugovor vrijedan 35 milijuna eura o isporuci 311 protuoklopnih sustava Spike LR. Sustavi će se uporabiti za opremanje novih njemačkih BVP-a Puma, te postrojbi pješništva i snaga za specijalne operacije. Ugovor predviđa i mogućnost dodatne narudžbe još 1160 projektila vrijednih oko 120 milijuna eura. Inače, EuroSpike je konzorcij koji su osnovali njemačke tvrtke Diehl (40% udjela) i Rheinmetall (40%) te izraelski Rafael (20% udjela) za prodaju i potporu tijekom radnog vijeka PO projektila Spike, izvorno razvijenog u Rafaelu.

Spike LR je moderan PO sustav do meta četiri km, mase oko 45 kg u pješnjačkoj inačici. Omogućava precizno djelovanje i učinkovito neutraliziranje raznih ciljeva. Napredna konstrukcija pojednostavljuje održavanje i uporabu.

M. PETROVIĆ

Foto: Rheinmetall

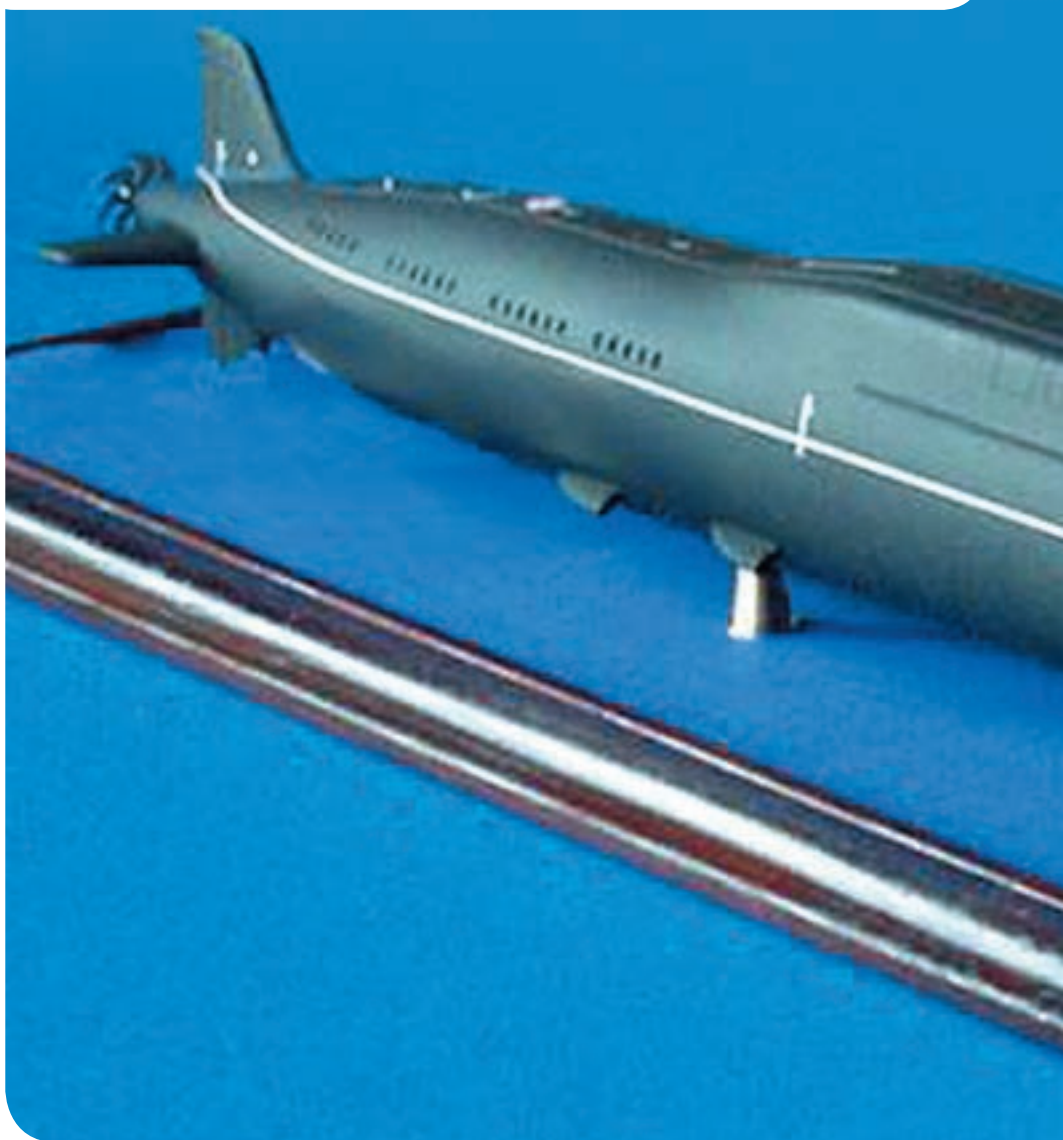
POLETIO MODIFICIRANI CHINOOK HC3

Tvrtka Boeing Defence UK Ltd. objavila je kako je 6. lipnja uspješno obavila prvi probni let modificiranog teškog transportnog helikoptera Chinook HC3. Riječ je o prvom od ukupno osam helikoptera Chinook HC3, koji su, nakon što su tijekom 2002. bili nabavljeni za potrebe britanskih specijalnih postrojbi, bili uskladišteni i čekali završetak postupka certificiranja određenih sustava na njima i početak uvođenja u operativnu uporabu. Radi znatnih operativnih potreba u Afganistanu, britanski RAF (Royal Air Force) je zajedno s tvrtkama Boeing Defence UK Ltd., GE Aviation

Systems, Qinetiq krenuo u modificiranje Chinook HC3, što se ponajviše odnosi na paket avionike koji će biti na standardu helikoptera Chinook HC2 i Chinook HC2A. Prvi modificirani Chinook HC3 bit će isporučen RAF-u do kraja ove godine, dok će preostalih sedam helikoptera biti isporučeno do kraja 2010. godine.

I. SKENDEROVIĆ

MONOKULAR VIPER

Američka je vojska od tvrtke Kopin, jednog od vodećih američkih proizvođača minijaturnih zaslona za vojne i komercijalne zadaće dobila prve primjerke naglavnog monokularnog zaslona Viper HMD. Riječ je o zaslonu u boji radne rezolucije 640 x 480 točaka koji se može spojiti na široki raspon raznih kamera. Viper HMD je pogodan za široki spektar zadaća, od vojnih, policijskih, za vatrogasce, interventne službe i slično.

Viper HMD podržava tzv. plug and play priključivanje i omogućava visoku kvalitetu slike te nisku potrošnju ener-

gije. Može se jednostavno pričvrstiti na naočale ili vizir pomoću univerzalnog sustava za montažu. Iako je slika za današnje pojmove HD-a niske rezolucije zbog toga što je izravno pred okom korisnik ima dojam virtualne slike koju daje zaslon dijagonale oko 100 cm na udaljenosti od 2,5 metra. Napaja se s četiri baterije tipa AA, s kojima može raditi 24 sata. Radna temperatura je od -40 do +49 stupnjeva C.

M. PETROVIĆ

GRADNJA DRUGE RUSKE PODMORNICE PROJECT 885

Visoki ruski brodograđevni dužnosnici objavili su da će 24. srpnja ove godine u ruskom brodograđilištu Sevmas biti svečano položena kobilica za gradnju druge višenamjenske jurišne podmornice na nuklearni pogon klase Yasen (NATO oznake Graney) koja također nosi projektnu oznaku Project 885. Podmornice klase Yasen združile su mogućnost lansiranja različitih vrsta dalekometnih projektila dometa do 3100 milja s nuklearnim bojnim glavama i efikasnog nadzora i praćenja protivničkih podmornica i

površinskih plovila. Nova podmornica nosit će ime Kazan.

Gradnja prve podmornice imena Severodvinsk započela je 1992. no zbog pomanjkanja financijskih sredstava 2001. zaustavljeni su daljnji radovi na konstrukciji trupa. Rusija je 2003. iznašla određena sredstava kako bi se ubrzala gradnja a projekt je refinanciran i ukupni troškovi nastali do danas iznose 146 milijuna dolara. U skladu s posljednjim najavama dostava prve podmornice očekuje se u 2010.

Temeljno naoružanje podmornice uključuje 24 krstareća projektila tipa 3M51 Alfa, SS-NX-26 Oniks ili SS-N-21 Granat/Sampson. Podmornice također imaju osam torpednih cijevi s mogućnošću polaganja mina i protubrod-ske projektele SS-N-16 Stallion.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI MINOBACAČ

Foto: Rheinmetall

Njemačka je vojska s tvrtkom Rheinmetall AG sklopila ugovor vrijedan 54 milijuna eura o isporuci naprednih sa-

movoznih minobacača kalibra 120 mm MCS (Mortar Combat System). Ugovor pokriva nabavu osam lakih gusjeničnih

oklopnih vozila Wiesel 2, svako opremljeno minobacačem kalibra 120 mm. U ugovoru je ostavljena i mogućnost kupnje dva dodatna zapovjedna vozila istog tipa. MCS je konstruiran da podupire pješacke i zračnodesantne postrojbe. Naručena vozila ustrojiti će minobacački vod za potporu snagama u mirovnoj misiji u Afganistanu. Zamisljen je kao mobilno vozilo spremno za prijevoz helikopterom CH-53 i avionom C-160 Transall. Zahvaljujući mogućnosti umrežavanja može djelovati vrlo precizno, kao postrojba ili samostalno. Ima tri člana posade, domet minobacača je osam km, a može rabiti i napredno vođeno streljivo.

M. PETROVIĆ

AFGANISTANSKI G222 USKORO SPREMNI ZA ISPORUKU

Prvi od ukupno 18 kupljenih srednjih taktičkih transportnih aviona G222 tijekom srpnja obaviti će svoj prvi probni let. Riječ je o floti transportnih aviona koje je tijekom rujna 2008. američko ratno zrakoplovstvo za iznos od 287 milijuna američkih dolara kupilo od Italije (koja ih zamjenjuje transporterima C-27J Spartan), kako bi ih dala Zrakoplovnom korpusu afganistanske nacionalne armije (Afghan National Army Air Corps).

Nekadašnji talijanski transportni avioni G222 proizvedeni su od 1977. do 1985., a na svima će biti proveden remont i modernizacija. Paket modernizacije ponajviše se odnosi na integriranje nove avionike, te paketa obrambenog sustava protiv napada s projektilima zemlja-zrak. Dva aviona će dobiti posebnu unutarnju konfiguraciju i opremu kako bi mogli biti rabljeni za VIP letove. Svi avioni trebali bi biti isporučeni Afganistanu do sredine 2011. godine.

I. SKENDEROVIĆ

JAPAN OTKUPIO LICENCIJU ZA GRADNJU MINOLOVACA

Švedska brodograđevna tvrtka Kockums, u vlasništvu njemačke grupacije ThyssenKrupp Marine Systems potpisala je ugovor o ustupanju licencije japanskom brodogradilištu Universal Shipbuilding Corporation (USC) za tehnologiju gradnje trupa brodova namijenjenih protuminskoj borbi. Ugovorom je ustupljeno pravo uporabe Kockumsove tehnologije kompozitnih materijala odnosno staklom ojačane plastike. Japansko brodogradilište ima dugogo-

dišnju tradiciju u gradnji brodova namijenjenih protuminskoj borbi, no više od 100-tinjak plovila koje je izgradilo bilo je isključivo u drvu. Potpisivanje licenčnog ugovora uslijedilo je nakon što je brodogradilište USC osvojilo ugovor za gradnju novih minolovaca temeljenih na japanskom dizajnu koji sadrži tradicionalne vrijednosti prijašnjih projekata uz obvezu uporabe novih stakloplastičnih materijala.

M. PTIĆ GRŽELJ

DOSTAVA PRVOG IRAČKOG PATROLNOG BRODA

Prvi od četiri izvanobalna patrolna broda nove klase Diciotti, imena Fatah službeno je dostavljen iračkoj ratnoj mornarici nakon prve službene plovidbe iz brodogradilišta tvrtke Fincantieri. Patrolni brodovi duljine 53 m temelje se na platformi klase Saettia Mk IV, projektirani za potrebe talijanske obalne straže, s pojedinim elementima projekta patrolnog broda P61, koji je projektiran i izgrađen za maltešku mornaricu a potpisani ugovor u rujnu 2006. imao je vrijednost 80 milijuna eura.

Kobilica drugog broda, Nasir već je položena u brodogradilištu Riva Trigoso dok će preostala dva patrolca, Majed i Shimookh biti izgrađena u brodogradilištu Muffiano. U skladu s potpisanim ugovorom, dostava preostalih brodova odvijat će se u tromjesečnim intervalima.

Temeljna funkcija patrolnih brodova nove klase Diciotti bit će nadzor i zaštita teritorijalnih voda i ekskluzivne ekonomske zone, operacije potrage i spašavanja, zatim nadzor brodova u tranzitu. Imat će i mogućnost protupožarnog djelovanja.

M. PTIĆ GRŽELJ

PILOTSKA KACIGA HMDS

Tvrtka Elbit Systems i Rockwell Collins nedavno su sklopile ugovor vrijedan 54,1 milijuna američkih dolara za proizvodnju pilotskih kaciga s integriranim prikaznicima, a u tu svrhu je i osnovana *joint venture* tvrtka Vision Systems International. Riječ je o HMDS (Helmet Mounted Display System) kacigi koja je namijenjena za uporabu na borbenom avionu zadnje generacije F-35 Lightning II, a njome će biti opremani američki ali i izvozni F-35.

Velika posebnost HMDS kaciga jest u činjenici da se njome prilagođava novom konceptu integriranja i

prikaza podataka na F-35. Za razliku od borbenih aviona prethodnih generacija, F-35 neće imati HUD (Head Up Display), nego će svi podaci biti prikazivani na prikazniku pilotske kacige. Uz to, HMDS sustav donosi i manju latenciju u prikazu različitih podataka, mogućnost slikovnog prikaza dobivenog s različitim senzora, napredniji simbolički i podatkovni prikaz ugroza aviona sa zemlje i u zraku, te mogućnost pregleda situacije u punom krugu od 360 stupnjeva zahvaljujući DAS senzorskom sustavu.

I. SKENDEROVIĆ

Organizacijski, konjaništvo se ne dijeli više samo na lako i teško već i po vrstama, koje se međusobno razlikuju odorama, naoružanjem, borbenim taktikama (i u skladu s tim odgovarajućoj obuci) te vrsti konja koje su rabili

RAZDOBLJE NAJVEĆEG RAZVOJA KONJANIŠTVA

U vrijeme francuskih revolucionarnih i Napoleonovih ratova konjaništvo doživljava svoj najveći razvoj u gotovo svim europskim oružanim snagama i postaje masovni rod vojske, ustrojbeno gotovo jednak pješastvu, pri čemu su osnovne taktičke postrojbe bili eskadroni, sastavljeni od 2-4 konjanička voda (otprilike slično satnijama u pješastvu) i brojnog stanja 100-170 ljudi (brojno stanje je bilo različito u svakoj zemlji). Eskadroni (najčešće 4-6 eskadrona) su obično ulazili u sastav konjaničkih pukovnija (vrlo mali broj zemalja je u svojim oružanim snagama ustrojvao konjaničke divizijune), a 2-4 pukovnije formirale su konjaničku brigadu. Dugo

vremena konjaničke brigade bile su najviše formacije konjaništva, a posebno su se afirmirale u francuskim revolucionarnim ratovima, kada se stvorila potreba za ustrojavanjem viših taktičkih postrojbi i početkom XIX. stoljeća ustrojavaju se konjaničke divizije i korpusi.

Organizacijski, konjaništvo se ne dijeli više samo na lako i teško već i po vrstama, koje se međusobno razlikuju odorama, naoružanjem, borbenim taktikama (i u skladu s tim odgovarajućoj obuci) te vrsti konja koje su rabili. Potkraj XVIII. i početkom XIX. stoljeća ustrojbeno i organizacijski najbolje uređeno je francusko konjaništvo, koje više-manje kopiraju ostale europske zemlje, tako da relativ-

no brzo podjela konjaništva po vrstama postaje slična u gotovo svim oružanim snagama. U većini zemalja teško konjaništvo uglavnom čine kirasiri i ponegdje karabinjeri (npr. u Francuskoj, Austriji, Saksoniji i Prusiji), draguni su svrstani u tzv. srednje konjaništvo, dok su lako konjaništvo činili husari, lansijeri i ulani, te različite vrste tradicionalnih, uglavnom neregularnih konjaničkih postrojbi karakterističnih za pojedine zemlje (npr. u Rusiji Kozaci, u nekim drugim zemljama konjanički grenadiri, lovci i sl.).

Kirasiri

Kirasiri kao ostaci teškog oklopljenog konjaništva javili su se još u vrijeme

kada puni oklop vitezova više nije mogao štiti od vatrenog oružja. U doba Napoleonovih ratova rabljeni su kao nositelji masovnog konjaničkog udara i snaga koja je načelno odlučivala bitku. Oni su bili jedina vrsta konjaništva (uz karabinjere u pojedinim zemljama) koja je zadržala prsni ili prsno-ledni oklop (kirasu) po kojem je i dobila ime, iako u to vrijeme taj oklop više nije bio praktično nikakva zaštita pred vatrenim oružjem protivnika (zapravo, dvojbeno je bila i njegova zaštita od hladnog oružja). Osim oklopa, za zaštitu su imali i kacige (gotovo u svim europskim oružanim snagama). Osnovno naoružanje u većini kirasirskih pukovnija činio je dugi, teški mač palaš (iako u pojedinim zemljama kirasiri palaš zamjenjuju konjaničkom sabljom), a kao pomoćno oružje bili su naoružani s 2-4 pištolja, koje su rabili u metežu bliske borbe nakon izvedenog početnog udara hladnim oružjem.

U pravilu kirasiri su novačeni među najkrupnijim vojnicima, opremani su najvećim i najsnažnijim konjima koji su mogli nositi njihovu težinu povećanu prsnim oklopom, kacigom i drugom opremom (obično su to bile različite vrste konja polukrvnjaka, koji su upravo i razvijani za potrebe kirasira, kao što su npr. holštajner, nonijus, kladrubski konj i sl.). Zbog veće težine jahača i konja, teško konjaništvo nije se moglo kretati brzo, niti daleko (u usporedbi s drugim vrstama konjaništva), zbog čega je obično činilo stratešku pričuvinu do trenutka kada je protivniku trebalo zadati odlučni udarac ili preuzeti taktičku inicijativu na bojišnici. Napadali su protivnika duboko ešeloniranim, masovnim borbenim postrojem, u punom galopu i rabeći udar hladnim oružjem, a u prostor koji je stvoren takvim udarom nagnuli bi obično draguni i za njima pješništvo ne dopuštajući ponovnu konsolidaciju protivnikovog borbenog postroja, te na taj način zaključili bitku.

Značaj kirasira nije jednako vrednovan u svim zemljama, pa npr. dok su Francuzi, Rusi i Austrijanci imali mnogo kirasirskih pukovnija, Velika Britanija uopće nije razvijala teško konjaništvo.

Napoleon je uočio važnost kirasira i rabio ih u masovnim udarima konjaništva, kojima protivnik praktično nije mogao odoljeti (osobito važnu ulogu su francuski kirasiri odigrali u bitki kod Esslinga 1809.), međutim, ako su pogrešno uporabljani (kao npr. u bitki kod Waterlooa 1815.), obično su pretrpjeli izuzetno velike gubitke, bez većih posljedica za protivnika.

Unatoč relativno maloj manevarskoj sposobnosti i pokretljivosti, te potrebnima iznimno precizne taktičke uporabe, važnost kirasira u konjaništvu većine europskih zemalja zadržala se praktično tijekom cijelog XIX. stoljeća ponajprije zbog njihove siline udara. Međutim nakon Krimskog rata (1853. - 1856.) sve jača i preciznija paljba vatrenog oružja učinila je frontalne napade masovnih

Poljski ulani druge polovice XVIII. stoljeća

konjaničkih postrojbi nekorisnima (što je osobito pogodilo kirasire, kojima je to bila osnovna borbeno taktika). Na temelju iskustava iz Krimskog rata, prvo je Rusija potpuno rasformirala svoje kirasirske pukovnije (izuzev četiri gardijske koje su ostale više kao tradicionalne postrojbe, nego borbene) i pretvorila

ih u dragune. Nakon Rusije kirasirske pukovnije rasformirala je i Austrija, a Njemačka tek nakon Francusko-njemačkog rata 1870.-1871. Kirasiri kao vrsta konjaništva zadržali su se jedino u Francuskoj, međutim pred I. svjetski rat gotovo u svim europskim zemljama stopili su se ponovno u jedinstveni rod vojske, jednako naoružan i jednako opremljen i obučavan - konjaništvo. Pojedine zemlje zadržale su samo naziv "kirasirski" za pojedine konjaničke postrojbe, ali isključivo iz tradicionalnih razloga.

Karabinjeri

Karabinjeri se kao vrsta teškog konjaništva pojavljuju nešto kasnije od kirasira (početkom XVII. stoljeća) s osnovnom namjenom pružanja vatrene potpore kirasirima u napadu. Prvi ih ustrojavaju Francuzi, pri čemu je u svakoj kirasirskoj pukovniji ustrojen po jedan eskadron karabinjera, međutim ubrzo ih osamostaljuju i ustrojavaju u više taktičke postrojbe - brigade. Dugo vremena, karabinjeri su imali prsni oklop i kacigu kao i kirasiri kojima su po izgledu bili vrlo slični, međutim poslije gube oklop, ali zadržavaju kacigu (u pravilu, vrlo raskošno dizajniranu i ukrašenu).

Naoružani su bili karabinom, 2-4 pištolja i sabljom, a u borbi namijenjeni za pružanje neposredne paljbene potpore kirasirima u napadu. U skladu s tim, obično su postrojavani na jednom krilu kirasira, odakle su vatrom iz karabina podržavali njihov juriš. Nakon udara kirasira i probijanja prve crte protivnika, priključivali su im se i sudjelovali u bliskoj borbi hladnim oružjem i pištoljima, ili su se približavali metežu bliske borbe i nastavili gađati iz karabina (koju taktiku će primijeniti ovisilo je o konkretnim okolnostima borbe).

Napoleon je sve karabinjerske postrojbe preustrojio u kirasirske 1809. godine, iako su i dalje zadržali svoj naziv, a u doba restauracije ponovno su ustrojene karabinjerske pukovnije, da bi nakon Francusko-njemačkog rata 1870.-1871. definitivno bile rasformirane. Nakon toga, naziv *karabinjeri* zadržan je samo u Italiji (i do današnjih

Juriš konjice, bitka kod Waterlooa

dana), kako se naziva njihovo oružništvo (žandarmerija).

Draguni

Draguni su bili najbrojnija vrsta konjaništva u gotovo svim europskim vojskama Napoleonova razdoblja. Pojavili su se sredinom XVI. stoljeća, kada je francuski vojskovođa Charles de Cosse Brissac nekoliko najboljih odreda arkebuzira i musketira opremio konjima da bi im povećao pokretljivost i brzu promjenu paljbenog položaja (nakon dolaska na novi položaj sjahivali su i nastavili borbu pješice). Početkom XVII. stoljeća ustrojavaju se i u drugim vojskama i tretiraju kao pješništvo na konjima (detaljnije u članku "Geneza suvremenog pješništva - Renesansa u doba Napoleonovih ratova", Hrvatski vojnik br. 227 od 13. 02. 2009.), ali od sredine tog stoljeća postaju dio konjaništva koje

se po potrebi može boriti kao pješništvo, za što su dodatno osposobljavani. Potkraj XVIII. stoljeća draguni su najbrojniji dio konjaništva i u većini oružanih snaga čine oko 1/3 brojnog stanja ukupnih konjaničkih postrojbi.

Za razliku od karabinjera kojima je glavno oružje bio karabin, draguni su često bili naoružani standardnim puškama, ponegdje čak i s bajonetom (kao i pješaci), koje su imale veći doomet i bolju preciznost od karabina, ali su bile nespretnije za rukovanje, pa su draguni obično sjahivali da bi iz njih mogli gađati. Osim puške, sekundarno naoružanje većine europskih draguna činila je sablja i 2-4 pištolja za blisku borbu, a od zaštite imali su samo kacigu. Općenito, naoružanje draguna bilo je vrlo različito od zemlje do zemlja, pa su negdje imali puške, negdje karabine, pojedine oružane snage svoje dragune nisu opremali

pištoljima, ali su im dali koplja itd. (npr. u švedskim oružanim snagama draguni su uz puške, pištolje i sablje naoružavani i ručnim bombama).

Njihove zadaće u borbenim djelovanjima bile su vrlo različite, a zbog svog ustroja i uvježbanosti, većinu su s lakoćom obavljali. Pojedini zapovjednici rabili su ih za izvidničke zadaće, u ulozu prethodnica, kao predstraže za osiguranje koncentracijskih prostora, stožera i sl. u ophodnjama za osiguranje komunikacija. Napoleon je dragune rabio kao drugi konjanički ešelon, sa zadaćom neposredne eksploatacije uspjeha kirasira - odnosno, kada su kirasiri probili protivničke crte, draguni su zauzimali nastali prazni prostor, ne dopuštajući protivniku sređivanje bojnog postroja. Nakon razbijanja protivnika, draguni su se pokazali vrlo korisnim u progonu njegovih snaga. Ako je došlo do poteškoća

na nekom sektoru bojišta, ili su popustile pješačke snage na glavnom smjeru napada, u bitku su ubacivani draguni koji su brzo pristizali na kritičnu točku i nastavljali napad pješice u sastavu pješačkih snaga. Ista taktika rabljena je u slučaju potrebe brze promjene težišta napada ili glavnog smjera obrane.

U svakom slučaju, draguni su podjednako učinkovito mogli obavljati zadaće i teškog i lakog konjaništva (zbog čega su na kraju svrstani u tzv. srednje konjaništvo), ali i pješaštva, što je bio glavni razlog da su ostali najmasovniji dio konjaništva, a poslije i jedini. Naime, u drugoj polovici XIX. stoljeća gotovo cjelokupno konjaništvo postaje dragunsko, (uz njih zadržali su se samo ulani i lansijeri) sposobno za borbu na konju i pješice, a taj proces završio se tijekom I. svjetskog rata.

Husari

Husari su bili elitne postrojbe u pravom smislu te riječi - neobuzdani jahači velike srčanosti, na brzim, temperamentnim konjima i odjeveni u vrlo slikovite odore; u razdoblju Napoleonovih ratova postali su personifikacijom lakog konjaništva. Prvobitno se javljaju kao teško oklopljeno konjaništvo u Mađarskoj i Poljskoj u drugoj polovici XV. stoljeća, da bi njihovo ime vrlo brzo prihvatilo neregularno lako konjaništvo, koje se razvilo tijekom ratova s Turcima u Hrvatskoj i Ugarskoj potkraj XV. i početkom XVI. stoljeća. Husari su bili ustrojeni u manje skupine i banderije koje su služile na granici s Osmanskim Carstvom, a u XVII. stoljeću sudjeluju u Tridesetogodišnjem ratu osobito se istaknuvši u tzv. malom ratu (nasilnom izviđanju, prepadima, reidovima, progonima, iznenadnim napadima na pozadinske elemente protivnika i sl.). U tom ratu su se posebno isticala pukovnije husara podrijetlom iz Vojne krajine, koje su pod jedinstvenim nazivom "Hrvati" postale čuvene po hrabrosti i učinkovitosti u cijeloj tadašnjoj Europi, te vrlo tražene kao najamničke postrojbe u mnogim europskim zemljama. Upravo zbog toga, a poznavajući tradiciju i borbenu vrijednost husara u Hrvatskoj, Dvorsko ratno

Britanski husar iz razdoblja Napoleonovih ratova

vijeće u Beču odlučilo je i u Vojnoj krajini ustrojiti regularne husarske krajiške pukovnije 1688. godine, čime na našim prostorima husari ulaze u sastav regularnog konjaništva. Godinu dana prije u Francuskoj je od mađarskih dezertera osnovan husarski eskadron, koji je ubrzo (vrlo vjerojatno po ugledu na Austrijance) postao dio regularnog konjaništva i 1692. prerastao u pukovnicu od šest eskadrona. Učinkovitost husara u tzv. malom ratu i nekonvencionalnim akcijama onog doba, stvorila je pretpostavke za njihovo širenje u velikom broju europskih zemalja, u kojima su ubrzo postali temelj lakog konjaništva.

Od ostalog konjaništva husari su se razlikovali po svom izgledu, sustavu vrijednosti i vojničkom kodeksu, te naoružanjem i taktikom borbenog djelo-

Donski Kozak s kraja XIX. stoljeća. Za razliku od europske prakse, Kozaci su se rado koristili i kopljem i puškom (ovisno o prilici)

vanja. Bez ikakve dvojbe, u gotovo svim europskim zemljama bili su odjeveni u najšarenije i najslikovitije odore ikad zabilježene u vojnoj povijesti, s iznimno mnogo mađarskih tradicionalnih odjevnih elemenata (npr. kratki kaputić opšiven krznom pod nazivom atila, niz ukrasnih pletenica, zlatnih i srebrnih ornamenata i sl. a na glavi su nosili kalpak ili šubar). Da bi dodatno pojačali imidž opasnih boraca, redovito su nosili guste brkove i dugu kosu (obično ispletenu u 2-3 pletenice), a stil ponašanja bio im je žestok, emotivan i prilično razuzdan. U borbi su bili među najhrabrijim ratnicima, neobuzdanog temperamenta i žestoke naravi, ali ih tradicionalna vojnička stega i nije previše krasila, zbog čega su nerijetko smatrani avanturistima u odori.

Naoružanje husara bilo je iznimno raznoliko i nerijetko vrlo različito čak i između pojedinih husarskih postrojbi u konjaništvu jedne vojske, a uključivalo je praktično sve - od koplja i buzdovana do karabina ili puške i pištolja, međutim za gotovo sve husare jedinstveno oružje bila je sablja od koje se praktično nikada nisu razdvajali. Redovito su bili opremljeni brzim, temperamentnim konjima (u većini europskih zemalja arapskim punokrvnjacima, a u Britaniji engleskim punokrvnjakom), zbog čega su bili najpokretljiviji dio konjaništva. Njihova temeljna uloga bilo je izviđanje protivnika, ali isto tako i sprječavanje protivnika da izviđa i uznemirava vlastite snage, zbog čega je u pripremi glavnih bitaka vrlo često dolazilo do kratkih, ali iznimno žestokih sukoba husara zaraćenih strana. Nakon što su glavne snage razbile protivnika, husari su se zajedno s dragunima pokazali iznimno učinkovitim u progonu ostataka njegovih snaga i sprječavanju njihove konsolidacije, što im je bila isto tako jedna od važnijih zadaća.

Njihov nestanak s povijesne pozornice odvijao se postupno - kada su sve vrste konjaništva polako pretapane u jedinstveni rod vojske, jednako naoružan i opremljen i s jedinstvenim zadaćama. Od velikog broja husarskih pukovnija ostalo je uglavnom samo ime koje se

rabilo u tradicionalne svrhe i ponegdje slikovita odora za svečane prigode.

Lansijeri i ulani

Lansijeri i ulani su vrsta lakog konjaništva naoružana kopljem i sabljom, a u pojedinim zemljama, zbog taktike njihove uporabe svrstani su u srednje konjaništvo, zajedno s dragunima. Prvo se pojavljuju ulani u poljskoj i litvanskoj vojsci kao posebna vrsta konjaništva potkraj XVI. stoljeća, a zbog velike pokretljivosti i učinkovitosti u borbi vrlo brzo postaju poznati i stupaju u službu gotovo svih europskih država, zadržavajući svoju tradicionalnu odoru sa specifičnim oblikom kacige ili kape. Lansijeri se javljaju početkom XIX. stoljeća u francuskoj vojsci po ugledu na pruske ulane, kada je Napoleon naoružao kopljima gardijsku konjičku pukovnicu popunjenu Poljacima.

Osnovno naoružanje lansijera i ulana bilo je koplje, a sekundarno sablja (pojedine pukovnije opremale su svoje konjanike i pištoljima, ali to je bilo više iznimka nego pravilo). Bilo je pokušaja da se lansijeri naoružaju i karabinom

(1836. godine), međutim to nije uspjelo jer se istodobno nije moglo upravljati konjem i rukovati kopljem i karabinom, pa je karabin definitivno odbačen kao oružje te vrste konjaništva. Njihova osnovna taktika bio je juriš u punom galopu (vrlo sličan jurišu kirasira) i udar kopljem, koja se pokazala iznimno učinkovitom u napadu na iznenađenog ili slabo organiziranog protivnika, a osobito na njegovo pješništvo. Zbog njihove iznimne učinkovitosti, ulani i lansijeri ostali su dio konjaništva u velikom broju europskih zemalja praktično sve do I. svjetskog rata.

Neregularno konjaništvo

Tijekom XVIII. i početkom XIX. stoljeća veliki broj zemalja raspolagao je većim ili manjim brojem različitih konjaničkih postrojbi koje nisu bile regularni dio oružanih snaga, ali su sudjelovale u borbama uz regularne postrojbe i obično bile itekako korisne. Možda su najpoznatiji među neregularnim konjaništvom ruski Kozaci, iako su gotovo sve zemlje imale neke svoje neregularne postrojbe (npr. gotovo cijela povijest naše

Vojne krajine povezana je s neregularnim vojnim postrojbama). Kozaci su bili pripadnici vojničkih, pretežito ukrajinsko-ruskih etničkih skupina, koji se od kraja XV. stoljeća pojavljuju na crnomorskim stepama, području južnog Dnjepra i Dona, tvoreći vojničku protuosmanlijsku obrambenu ali i ofenzivnu vojnu pokrajinu. U ratovanjima s Osmanlijama rabe ih i Rusija i Poljska kao samostalnu silu koju podupiru, ali za koju se ne moraju skrbiti ili prema njima imati državnu odgovornost, međutim širenjem Rusije i jačanjem njezina utjecaja, Kozaci postupno dolaze pod neposrednu carsku vlast, koja na kraju postavlja i same kozačke starješine, a kozačka konjica postaje dio ruskih graničarskih postrojba.

Napoleon je u sastavu svoje garde imao neregularne postrojbe Mameluka, priključenih francuskoj vojsci nakon pohoda na Egipat 1798. koji su svojom egzotičnom pojavom plijenili pozornost gdje su se pojavljivali, ali u borbama su bili iznimno hrabri i požrtvovalni (čak je i Napoleonov čuveni tjelesni čuvar Rustan bio Mameluk). ■

Husari austro-ugarske vojske na mimohodu, početak XX. stoljeća

OD NASHERA DO LAVIA (II. dio)

Iako su Nasher i Kfir razvijeni kako bi smanjili izraelsku ovisnost o uvozu borbenih aviona, postigli su veliki izvozni uspjeh. Ni tvrtka Israel Aircraft Industries (IAI) ni izraelska vlada nisu očekivali da će ikada pronaći stranog kupca za Nasher, a ipak ga je kupila Argentina. Pri razvoju Kfira već se vodilo računa o mogućnostima izvoza. Unatoč dobrim borbenim odlikama i niskoj cijeni (IAI je 1976. službeno objavio izvoznu cijenu od samo 4 500 000 američkih dolara), prodaja Kfira nije bila u skladu s potražnjom. Naime, najveći je problem bila uporaba američkog motora J79, zbog čega je američka vlada mogla staviti veto na izvoz. Unatoč tome, Kfir je prodan Ekvadoru, Kolumbiji i Šri Lanki.

Uvidjevši izvozne mogućnosti, a kako bi izbjegao mogući američki veto, IAI je, uz potporu izraelske vlade, pokušao napraviti svojevrsnu simbiozu Nashera i Kfira, bez uporabe američkih komponenti.

Tako je potkraj osamdesetih godina započeo razvoj Nammera, borbenog aviona isključivo namijenjenog izvozu. Kao osnova uzet

je Kfir C7. Projektantima je najveći izazov bio napraviti stražnji dio trupa u koji će se moći smjestiti dva potpuno različita turbomlazna motora. Naime, kupcima su namjeravali ponuditi dvije opcije. Jednu bi pokretao američki motor General Electric F404, koji se rabi u američkom palubnom višenamjenskom borbenom avionu F/A-18 Hornet i švedskom Gripenu. Da bi se povećao broj potencijalnih kupaca, ali i izbjegao američki veto na prodaju, druga opcija je bio francuski motor SNECMA Atar. Taj se motor ugrađivao u gotovo sve francuske borbene avione razvijene tijekom pedesetih, šezdesetih i početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Problem je bio u tome što je F404 dugačak 3,912 m, a Atar 5,9 m. Promjer F4040 je 889 mm, a Atar točno jedan metar. Ni razlika u masi nije bila zanemariva jer F404 teži 1036 kg, a Atara 1582 kg. S uključenim sustavom za naknadno izgaranje F404 daje 78,7 kN, a Atar 70,6 kN potiska. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Lavi je u gotovo svim letnim odlikama nadmašio američki F-16 Fighting Falcon, što će se ubrzo pokazati kobnim

Primarno razvijen kao strateško oružje s nuklearnom bojnom glavom, krstareći projektil Tomahawk se s vremenom dokazao kao odlično oružje za konvencionalne udare po važnim ciljevima

DALEKI UDARI IZ MORSKIH DUBINA (I. DIO)

Iako su prvobitno razvijeni za precizne nuklearne udare na važne ciljeve u protivničkoj pozadini, krstareći su se projektili u zadnjih dvadeset godina dokazali i kao odlično oružje naoružano "običnim" konvencionalnim bojnim glavama. Relativno niska cijena, visoka pouzdanost i preciznost, te jednostavnost za uporabu napravili su od krstarećih projektila oružje za projekciju moći modernih oružanih snaga, ponajviše ratnih mornarica. Kombinacija broskog topništva za potporu desantnim snagama i uništavanje ciljeva na obali, borbenih aviona smještenih na nosačima za blisku zračnu potporu, ali i uništavanje ciljeva u dubini protivničkog teritorija, te krsta-

rećih projektila za uništavanje dobro branjenih ciljeva pokazala se dobitnom.

U sto godina postojanja podmornice su se dokazale kao ubojiti ratni strojevi otporni na protivničko djelovanje. Iako prvobitno namijenjene za uništavanje plovila s vremenom su, ponajviše zahvaljujući kombinaciji nuklearnog pogona i balističkih projektila s nuklearnim bojnim glavama, podmornice postale najvažnije strateško oružje velikih sila. U međuvremenu je bilo i više-manje uspješnih pokušaja da se podmornice uporbene i za druge borbene namjene. Tijekom II. svjetskog rata, preciznije 1942. godine, Nijemci i Japanci su isprobali mogućnosti podmornica za

uništavanje ciljeva na obali. Još zanimljiviji je bio pokušaj japanske podmornice I-25 da tijekom rujna 1942. zapaljivim bombama, koje je nosio brodski hidroavion Yokosuka E14Y, zapali šume u američkoj državi Oregon. Bilo je to jedino bombardiranje kontinentalnog dijela Sjedinjenih Američkih Država tijekom II. svjetskog rata. Iako se uporaba hidroaviona pokazala pogrešnom (jer je otkrivala prisutnost podmornice, a i pripreme za polijetanje i povratak aviona na podmornicu su predugo trajale), uporaba podmornica kao baza za specijalne postrojbe bila je znatno učinkovitija. ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

NJEMAČKE obalne podmornice

Izgradnja druge njemačke podmornice U2 godine 1907. bila je u punom tijeku. Premda je u najvišim vojnim krugovima njemačke carske mornarice predvođenim velikim admiralom von Tirpitzom pa i kod samog njemačkog cara Wilhelma II. od početka postojao određeni skepticizam u odnosu prema tom novom podvodnom oružju, odnos prema podmornici počeo se iz temelja mijenjati. Nakon što se tek 22. srpnja 1904. Tirpitz odlučio i potpisao ugovor o izgradnji prve podmornice prešlo se u sljedeći razvojni stupanj. Velik poticaj toj kvalitativnoj promjeni dala je prva narudžba za stranog naručitelja – carsku Rusiju. Pragmatični Nijemci odmah su uvidjeli da komplicirano podvodno plovilo mogu graditi kvalitetnije i brže ako ga grade u većim serijama. Takav način gradnje dopuštao im je između ostalog da u seriju koja je trenutačno u produkciji ugrađuju novostečena iskustva te najnovija oružja i tehnologije.

U skladu s takvim opredjeljenjem Kaiserliche Marine, njezin Torpedo Inspection (TI) naručio je kod brodogradilišta Kaiserliche Werft u Danzingu (KWD) krajem 1906. godine izradu projekta za dvije nove podmornice.

Cilj izgradnje tih podmornica bio je otklanjanje problema i nedostataka uočenih kod podmornice U1 i podmornice U2 koja je tada još bila u fazi gradnje. Važnost ovih podmornica je vrlo velika, jer će one postati prve njemačke operativno sposobne podmornice.

Izgradnja dviju podmornica otpočela je prema potpisanom ugovoru između TI i brodogradilišta KWD, 13. kolovoza 1907. godine kao konstruktorski projekt br. 12. Prema stavkama ugovora prva izgrađena podmornica dobila je na svom porinuću 27. ožujka 1907. službeno oznaku U3 i ona će postati začetnikom prve njemačke podmorničarske klase. Druga podmornica završena je nepuna dva mjeseca poslije, 18. svibnja 1909. U idućih šest godina, od početka gradnje do kraja 1913. godine brodogradilište KWD i Germaniawerft, odnosno njihovi konstrukcijski uredi, modificirat će osnovni projekt u još pet različitih inačica koje će tako postati njegove podklase (projekt br. 20 i projekt dr. Techela u GW). Od 1907. do 1913. njemačka brodogradilišta izgradila su ukupno 20 podmornica klase U3. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Kad je početkom XX. stoljeća probijena psihološka barijera kod najutjecajnijih političkih i vojnih ličnosti u Njemačkoj, više ništa nije moglo zaustaviti zamah i poticaj koji je dobila podmorničarska brodograđevna industrija

MALBORGHETTO

- herojska obrana male utvrde

Austrijanci su, nakon niza reformi svoje vojske, 1809. željeli promijeniti odnos snaga u svoju korist suprotstavljajući se tada nedodirljivoj Francuskoj Napoleona Bonapartea. Pod zapovjedništvom nadvojvode Karla, 10. travnja 1809. vojska prelazi rijeku Inn i upada u Bavarsku. U isto vrijeme armija nadvojvode Johanna upada u sjevernu Italiju, koja je tada bila pod francuskom upravom. U sastavu Johannovih snaga znatno su zastupljeni hrvatski vojnici. Upravo oni će se iskazati vojnim umijećem i hrabrošću. Time je faktički započeo novi rat protiv Napoleonove vojske.

Austrijske snage u sjevernoj Italiji uspijevaju nakratko potisnuti francuske snage princa Eugena Beauharnaisa, Napoleonova nećaka i potkralja Italije. No, otvorivši istodobno više fronti, Austrijanci su se preračunali u svojoj vojnoj moći. Ta će ih zabluda na kraju stajati teškog poraza: francuska je vojska naposljetku 13. svibnja ušla u Beč, a 6. srpnja trijumfirala u odlučujućoj bitki kod Wagrama. Nakon teških pregovora potpisan je mir u Schönbrunn 14. listopada 1809. Naravno, na štetu Austrije. Ova priča otkriva tek djelić u mozaiku toga strašnog rata, malom, ali za hrvatsku vojnu povijest vrlo značajnom

Pošto je nadvojvoda Karlo pretrpio teške poraze u Bavarskoj, nadvojvoda Johann morao se s glavnom svojih snaga povući prema Beču. Glavni pravci povlačenja išli su dolinom rijeke Felle preko Malborghetta i dolinom rijeke Soče preko Predila. Tu su se nalazile poluzavršene vojne utvrde Malborghetto i Predil. Da bi spriječili negativne učinke zbog nezavršenih utvrda, otpor neprijatelju trebale su nadomjestiti hrabre, vojno iskusne i uvježbane posade.

U zoru 14. svibnja u tvrđavu Malborghetto ulazi skupina vojnika iz Ogulinske granične pješake regimente broj 3. Podijeljeni su u Jezeransku kumpaniju, čiji je zapovjednik satnik Mileta pl. Vučetić, i Modrušku kumpaniju pod zapovjedništvom satnika Cesara. Ovim snagama pridodana su 24 artiljerca s 10 topova i jednom haubicom, te devet inženjeraca i sanitet, što znači da je ovu utvrdu branilo od 300 do 350 vojnika.

Tijekom 15. svibnja dolazi do prvih sukoba napadača i posade. Topnici uspijevaju zaustaviti francuski progon austrijskih začelnica i omogućiti im siguran prolaz kroz Malborghetto. Idućeg dana francuski general Grenier šalje svoje izaslanike koji pozivaju posadu na predaju. Spartanskom kratkoćom zapovjednik branitelja je odgovorio:

“Naša je zadaća braniti se, a ne pregovarati”.

Kolona francuskog generala Desaixa pokušala je proboj nekoliko puta, ali je odbačena uz znatne gubitke. Morali su odustati i čekati noć kako bi pod okriljem mraka proveli svoj plan. Ubrzo počinje novi napad. Francuske satnije koje su prolazile obližnjom cestom bile su odbačene preciznom paljbom. U međuvremenu su neprijateljski strijelci uspjeli zauzeti položaje na obližnjim uzvisinama, čime su opasno ugrozili branitelje. Francuske snage otpočele su napad topničkom bitnicom iz jedne od tih uzvisina. I ovaj je pokušaj odbijen oštrim odgovorom obrane. Dolaskom mraka došlo je do obostranog prekida paljbe.

Ubrzo, napadi se nastavljaju velikim intenzitetom i stižu novi francuski zahtjevi

za predaju. Francuzi mijenjaju taktiku i šalju dio snaga na okolne uzvisine kako bi ojačali tamošnje položaje i potpuno okružili utvrdu, te s dominantnih točaka povećali paljbenu djelovanje po njoj.

Osvanuo je 17. svibnja. Još uvijek budni, ali već uvelike iscrpljeni, branitelji su se spremali na sigurnu smrt. Zapovjednik obrane održao je posljednji govor na hrvatskom jeziku radi ohrabrenja i podizanja morala. Svaki borac bio je spreman junački umrijeti. Neprijatelj je otvorio paljbu i počeo gađati tvrđavu iz dviju bitnica, koje su tijekom noći postavljene na dominantne okolne položaje. Branitelji su odgovorili paljbom i nakratko uspjeli ušutkati napadače. Francuzi krenuše u odlučujuću bitku: njihove

kolone nadiru sa svih strana. Oko jedan sat poslije podne probijena je donja obrambena crta. Francuzi uspijevaju stabilizirati otvore u obrani i odlučno kreću naprijed. Jurišne kolone probijaju se kroz paljbu branitelja. Na donjim položajima pogiba satnik Hensel. Većina Modrušana, koji su branili te položaje, bila je izmasakrirana bajunetama.

Satnik Vučetić sa svojom satnijom u gornjim utvrdama suprotstavlja se

žestokom francuskom napadu te se i dalje očajnički bori da spriječi njihov prodor i osvajanje utvrde. Neprijatelj je nakon osvajanja prizemnih položaja imao relativno lak put prema gornjim utvrdama, koje su tijekom borbi bile uglavnom napuštene. Znatno dio gornje posade prebačen je na niže položaje i ondje većinom izginuo. Francuzi uspijevaju s tri strane osvojiti i posljednju topničku bitnicu, koju brani Vučetićeva posada. Satnik Vučetić s vojnicima iz Jezeranske satnije do kraja brani svoj položaj. Tu hrabro pogiba, primivši više od trideset uboda bajunetom.

Prema raspoloživim izvorima, od 268 Hrvata palo ih je njih 81, ranjenih je

U raspravi koja se vodila tijekom obilježavanja 100. godišnjice ove proslavljene bitke,

još davne 1909., došlo je do zanimljivih polemika. Naime, podignuti spomenik u Malborghettu, veličao je slavu inženjerijskog satnika Hensela kao zapovjednika Malborghetta, a zanemario ulogu satnika Vučetića i boraca Ogulinske regimente. Potomci ogulinskih ratnika htjeli su dokazati da je stvarni zapovjednik bio satnik Mileta Vučetić. Novinar Wilhelm von Dorotka-Ehrenwall objavio je u Agramer Zeitungu u svibnju 1909. feljton u više nastavaka s argumentima kojima je htio dokazati Vučetićeve zasluge. U Malborghettu su Hrvati činili 88% obrane i vojnički je logično da im zapovjednik bude Hrvat koji dobro poznaje jezik, kako bi mogao uspješno zapovijedati. No, osim tih pojedinačnih pokušaja nije zabilježena nijedna druga stručna rasprava koja bi dostojno varolizirala ovaj događaj.

bilo 120, a zarobljenih 47. Ostatak se uspio spasiti bijegom u okolne planine. Zarobljeni vojnici koji nisu bili ranjeni trebali su biti strijeljani zbog neprihvatanja zahtjeva za predaju. No, potkralj Beauharnais želio je više saznati o šaćici austrijskih junaka koja je zaustavila njegovu vojsku. I stvarno je razgovarao s preživjelim časnicima te im darovao život: 47 zarobljenika sprovedeno je u Klagenfurt (Koruška). ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Govori srpskih čelnika na proslavi u Kosovu kod Knina (VII. dio)

Skupština općine Knin donijela je 27. lipnja 1990. odluku "o osnivanju i konstituisanju Zajednice opština sjeverne Dalmacije i Like", a četiri dana nakon toga održana je proslava kod crkve Lazarice u dalmatinskom Kosovu, na kojoj su govorili srpski čelnici. Jedan od njih, Milan Babić, proglasio je da je "Zajednica konstituisana" i poželio sreću "autonomiji Krajine".

Nikolaj (episkop dalmatinski): *I da u ime sviju vas, draga braćo i sestre, zahvalim na učešću u ovom našem slavlju preosvećenoj gospodi arhijerejima, pakračkom Lukijanu, australijsko-novozelandskom Longinu, crnogorsko-primorskom Nikanoru i topličkom Mitropanu na dužnosti u Americi. Isto tako dozvolite mi da se zahvalim usrdno akademiku Jovanu Raškoviću.*

Najavljiivač: *A sada bih, draga braćo i sestre, dragi moji prijatelji i poštovane dame i gospodo, najavio glavnu tačku našeg programa: našeg dragog i uvaženog prijatelja i brata, gospodina akademika, predsjednika SDS-a, akademika Jovana Raškovića!*

Jovan Rašković: *Mi smo tu i zbog toga što je srpsko ime pedesetak godina bilo zakovano u tamnim kovčezima zla i tamnim kovčezima laži. Mi smo tu jer je srpstvo još uvijek pod velovima, jer moramo sa srpstva skidati sve lažne velove koje su nam namjestili, koje su nam nametnuli. Hvala vam. To je vaša zemlja i nema snage i nema moći i nema sistema i nema režima i nema države koja može vašu zemlju odnijeti. Nema laži, istina se zna: srpska nacija postoji od 1219. godine i prva je formirana među svim evropskim narodima. Pravoslavna crkva se nije nametala pravoslavnim ljudima. Ona je dopuštala da pravoslavni ljudi srpske pravoslavne crkve komuniciraju direktno sa Bogom i u svojim najiskrenijim trenucima. Nije se ponašala kao Katolička crkva, koja je bila stalni posrednik i izdajac između Boga i čovjeka. Srbin i srpski pravoslavac između*

Boga i sebe nema nikoga osim sebe i Boga.

Najavljiivač: *Kada slušam riječi jednog mladog i uglednog čovjeka, onda osjećam da našim prostorima i kroz naš zrak struji jedinstvo i sloga. To su riječi našeg mladog doktora Milana Babića!*

Milan Babić (desno) svjedočio je u Haagu protiv Milana Martića (lijevo) i Slobodana Miloševića te je u ICTY-jevu pritvoru 2006. počinio samoubojstvo

Milan Babić: *Ne prihvatamo da smo bezimeno pučanstvo, nacionalna manjina i građani drugog reda. Po volji naroda, a na osnovu tačke 1. amandmana 43. na Ustav SRH Skupština općine Knin na trećoj zajedničkoj sjednici svih vijeća, održanoj 27. juna 1990. godine, donijela je Odluku o osnivanju i konstituisanju Zajednice opština sjeverne Dalmacije i Like, kojoj se, pored opština Knina, Benkovca, Obrovca, Lapca, Gračaca i Korenice, mogu pridružiti i opštine na Kordunu, Baniji i Slavoniji. Sjedište Zajednice je u Kninu. Na osnovu tačke 6. Odluke, utvrđeno je da Odluka stupa na snagu kada je u istom tekstu usvoje najmanje dvije opštine. Skupština opštine Donji Lapac usvojila je odluku 28. juna, a Skupština opštine Gračac 30. juna ove godine, tako da su se stekli uslovi da odluka stupi na snagu. U ime privremenog predsjedništva Skupštine zajednice proglašavam da je Zajednica opština sjeverne Dalmacije, Like i drugih dijelova Krajine konstituisana. Srpski narode na Krajini, neka nam je sa srećom autonomija Krajine!*

Veselin Đuretić: *Ideja je srpstvo i to srpstvo koje ne priznaje ni genocid ni njihove nekakve izmišljene istorijske kriterijume, jer istorijski kriterijumi na ovom terenu, ja vam kažem kao historičar, postoje, imaju kontinuitet od šestog vijeka do dana današnjeg. Mi nismo želeli ništa drugo nego ono što je želela bizmarkovska Njemačka i Maksimijeva Italija. Toj ideji žrtvovali smo svoje dvije velike države, Srbiju i Crnu Goru, i doživeli da nas ta ista Rusija u rukama satare, proglasi za velikosrpske hegemoniste i ugnjetače drugih naroda. Ja mislim da se nalazimo na velikom istorijskom raskršću, na raskršću koje ostavlja utisak ponekada da smo u bezizlaznoj situaciji, ali ja mislim da nismo nikada bili u boljoj situaciji posljednjih sto godina nego danas. Ideja konfederalizma koja se danas pojavljuje nije ništa drugo nego produžetak titoističke zavjere protiv srpskog naroda.*

Milić od Mačve: *Barbarski genije Milić od Mačve, kostur Radovanov, unuk Pantelijin i potomak svih ostalih soravskih i srbijanskih predaka, po majci sa Zrmanje, onaj koji povremeno ustaje iz groba i prkosi matematičari, Milić ledeni, heliocentrični slikar neba i zemlje, baš taj koji naslika ruke težačko-seljačke tetka Cuje Nanine, obraz Ikoruča Andrije iz mračne šume sećanja, vukove, devet babinih kuka, prvi vitez od Mačve, vitez čuvar manastira Gračanice. U to ime doneo sam svoju izlozbu sa temom "Kosovo - prvi prag Srbije" na pravo mesto, u dalmatinsko Kosovo. Želim ovom prilikom da istaknem da se osećam da sam došao u zapadne predele zemlje Srbije, i stoga poklanjam kompletne svoje knjige našem i vašem tritonu koji se pojavio iz morske pene, Jovi Raškoviću.*

Jovan Rašković: *Hvala srpskom barbarogeniju. Drugi žele u Evropu, a mi odavno imamo Evropu u Srbiji. Mi odavno imamo Centar likovne umjetnosti u Mačvi, u našem Miliću od Mačve. Neka slika i dalje za Srbiju! ■*

Vojnik na La Défenseu

Stigla je smjena, večer je
 Na La Défenseu trojica vojnika
 u rukama drže duge cijevi
 Gledaju prema Velikoj kapiji
 na zapadnom ulazu u grad
 Nastavljaju ophodnju
 Za to vrijeme stranac u Parizu
 uporno gleda afganistansku televiziju
 Ponovno na St. Michelu
 pojavljuju se žuti natpisi i znače prijatnju
 Na putu ovamo pokušala sam poderati jedan
 radi solidarnosti, bratstva i slobode
 Jer istina je da bih mogla
 umrijeti za Francusku
 da Hrvatska sada ne treba život
 I istina je da u Parizu često
 stanem i gledam nebo
 Prema njemu vojnik na La Défenseu i ja
 podižemo oči
 Neočekivana dinamika linija
 razdvajaju se i susreću
 reflektiranje stakla nebodera, odsjaji i zrcaljenje
 Nebo nam se čini bližim

Neva G. MIHALIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojn timer@morh.hr

Gdje je moje mjesto?

Zadnjih godina ustalilo se neke prostorije obilježiti kao prostor za VIP osobe. Kamo god dodete, primijetite znak zabrane prolaza ili oznaku "Samo s VIP iskaznicama ili pozivnicama". U koju god dvoranu uđete ili na koju god proslavu dodete, vidite "rezervirano za VIP goste". Pa ako slučajno takvo što sami ne primijetite, a krenete prema takvim prostorima, dočekat će vas elegantne hostese ili zaštitari koji će vas ljubazno upozoriti da taj prostor nije za vas.

Koliko god čovjek bio protiv raznih uravnilovki ili ideja da smo svi isti, jer stvarno nismo, toliko mu je degutantno promatrati ovo odvajanje ili ovakvu kategorizaciju osoba. Živimo, Bogu hvala, u demokratskim vremenima, ali ovakve podjele među ljudima postaju gotovo jednake vremenima totalitarnih sustava. U rimsko doba nastala je izreka Quod licet Iovi non licet bovi, odnosno Ono što je dopušteno bogovima, nije dopušteno govedu i njezin sadržaj u nekom od svojih oblika živi do dan-danas.

Da me se ne bi krivo shvatilo, naglašavam da je nepotrebno i nemoguće sve ljude "strpati u isti koš". Samo smo pred Bogom svi jednaki, a ovdje na zemlji, naravno, da postoje brojne razlike među nama. Nismo svi jednako marljivi i radišni, nemamo svi jednaku naobrazbu, nemamo svi jednake uvjete, nemamo svi istu kulturu, nismo svi jednako nadareni, ne pripadamo svi istom političkom miljeu... No, razlike na jednom polju trebale bi se primijetiti i na drugom, odnosno ako netko zaslužuje mjesto u VIP salonu, onda i njegov život treba potvrđivati da je on uistinu VIP osoba i da su mu djela na toj razini.

Rijetko ćemo kada u VIP salonu primijetiti običnoga radnika Čistoće ili ZET-a ili Robnih terminala, automehaničara, pekara, radnika u velikim trgovačkim centrima, vojnika i općenito osobe ovakvih ili srodnih zanimanja, ali ćemo zato vrlo često u takvim salonima primijetiti njihove direktore. To je razumljivo i to tako nekako treba biti. Ali, nije razumljivo da oni, odnosno mi koji smo redovito u VIP salonima postajemo prepoznatljivi ne po mjestu koje tamo zauzimamo, već po negativnostima koje se u društvu događaju. Kao što je rijedak slučaj da se u VIP salonu pojavi "običan" čovjek (iako takav ne postoji), tako je isto rijedak slučaj da se uz "obične" ljude vežu kojekakve afere. A vipovcima, nažalost, te su afere vrlo česta pojava i postali su predmet analitičkoga novinarstva. A nekakva bi logika zahtijevala da oni koji su vrlo važne osobe istodobno tu važnost zaslužuju i svojim svakodnevnim činima potvrđuju, svojim pristupom poslu i životu opravdavaju. I "običan" čovjek to očekuje. Nada se, čak vjeruje, da su vipovci, s obzirom na položaj i mjesto koje uživaju, dužni brinuti se o onima čije mjesto nije rezervirano, koji se sami moraju snalaziti, koji trebaju prolaziti brojne kontrole i provjere, koji su često prisiljeni stajati po kiši i suncu, dok vipovci mirno sjede u svojim foteljama. Bilo bi to "dostojno i pravedno".

Međutim, zna se dogoditi da su vipovci gospoda kad je riječ o mjestu i položaju, ali da istodobno nisu gospoda u pogledu odnosa i brige prema onima nižega ranga. Gospodin Bog preko proroka Jeremije upravo o tome govori. Opominje "jao pastirima koji upropašćuju i raspršuju ovce paše moje... rastjerali ste ih, niste se brinuli za njih" te nas upozorava "zato ću se ja sada pobrinuti za vas zbog zlodjela vaših". I kao da nismo opravdali dano nam povjerenje pa nam traži zamjenu te stoga kaže da će umjesto nas "podignuti izdanak pravedni", onoga koji "će biti mudar i činit će pravo i pravicu" pa će narod "živjeti spokojno" jer njegovo je ime "Gospodin, Pravda naša".

Svaka moja napisana riječ uvijek je ponajprije poziv na ispitivanje vlastite savjesti, na analiziranje vlastitog života i vlastitih postupaka. I sam sam vrlo često u VIP salonima, ali nakon što sam se susreo s riječima proroka Jeremije, morat ću, koliko to bude moguće, izbjegavati takva mjesta. Ne zbog toga što mi ne bi pripadala, već zbog toga što ja ne pripadam njima; ne zbog toga što se tamo ne bih znao kulturno ponašati ili pristojno razgovarati, već zbog toga što moja kultura, naobrazba i poziv često nisu na očekivanoj razini. Ona mogu ostati rezervirana za mene, ali bi poštenje zahtijevalo prepustiti ih onima za koje se voli reći da su "obični" ljudi. Možda su oni češće vipovci nego ja???

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Rosalind Miles
Ženska povijest svijeta
 – tko je skuhao posljednju večeru?
 Europa Press Holding, Zagreb, 2009.

Autorica je u središte svoga zanimanja stavila žene u povijesti, temu koju je veći dio historiografije ignorirao, zaobilazeći žene i zanemarujući njihov udio u oblikovanju civilizacije i kulture u kojoj živimo. Njezin pristup je vrlo obuhvatan – za argumentima poseže u historiografiju, antropologiju, sociologiju, mitologiju, književnost, politiku, genetiku, biologiju.

Britkom analizom nastoji obuhvatiti sva razdoblja i područja ženskog života i djelovanja u povijesti. Miles je htjela dati glas svim onim bezimanim ženama koje su stvarale osobite kulturološke i duhovne vrijednosti u krugu obitelji i u društvu općenito, koje su te vrijednosti prenosile svojoj djeci, unapređivale čovjekovu svakodnevicu na različite načine... i, naravno, kuhale i ručak i večeru, pa i posljednju večeru.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Hrvač (DVD)

- američka drama
- trajanje: 111 minuta
- redatelj: Daren Aronofsky
- distributer: Blitz film & video
- glume: Mickey Rourke (Randy "The Ram" Robinson), Marissa Tomei (Cassidy), Evan Rachel Wood (Stephany)...

Randy "The Ram" nekada davno bio je najveća hrvačka zvijezda. Danas je ruina od čovjeka koja ne zna ništa drugo u životu nego biti hrvačka zvijezda...

Rođenje nečeg veličanstvenog obično je uvjetovano velikim mukama. Iako je Aronofsky tek napunio četrdesetu, a dosad je osvojio Sundance, Veneciju i još 15 festivalskih nagrada, posljednji film *Hrvač* snimao je kao čovjek pred bankrotom. Iz neke je krčme izvukao Mickeya Rourkea, glumca u kojeg nijedan razuman producent ne bi uložio ni konvertibilnu marku. Rourkeova je karijera, još od smrti Erolla Flynna (1959.), već poslovično opjevana kao najkontroverznija. Uz *Hrvača* (ali i Rourkea u privatnom životu) pristaje basna o žabi i škorpionu: *Škorpion zamoli žabu da ga prenese preko rijeke. Na pola puta škorpion ubode žabu i oboje se utope...* Randy "The Ram" je škorpion čijim žilama teče krv autodestrukcije i nanošenja boli najbližima, on jednostavno nema snage oduprijeti se svojoj naravi i zna da njegov život izvan ringa ništa ne vrijedi. Da približim to o čemu pričam, usporedit ću ga s najvećim filmom o žabi i škorpionu. Prošlo je trideset godina od Scorseseovog *Razjarenog bika*, *Hrvač* je njegov legitiman nasljednik za početak XXI. stoljeća. Uza sve to, *Hrvač* je osvojio i Zlatnog lava u Veneciji prošle godine, što pokazuje da je riječ o filmu za europsku publiku. Kamera iz ruke, prekrasna Marisa Tomei, Rourke i Aronofsky razlozi su što neću propustiti posjedovati ovaj DVD. Neka požali svatko tko ga ne vidi!

Leon RIZMAUL

VREMEPLOV

18. srpnja 1993. Otvorena zračna luka u Zemunik

Civilni zrakoplov u kojem su bili najviši predstavnici hrvatske države, predvođeni predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom i premijerom Nikicom Valentićem, sletio je u zadarsku zračnu luku 18. srpnja 1993. Predsjednik Tuđman svečano je otvorio i pontonski most kod Novskog Ždrila. Bili su to važni događaji za Zadar i njegovu okolicu te jedan od prvih koraka ka reintegraciji okupiranih hrvatskih područja. Dan prije, 17. srpnja, u Erdutu je između predstavnika hrvatske Vlade i pobunjenih srpskih vlasti iz Knina potpisan sporazum kojim se trebalo omogućiti daljnje neometano postavljanje mosta na Maslenici. Dokument je s hrvatske strane potpisao ministar prometa i veza Ivica Mudrinić, dok je srpska strana inzistirala da se u blizini mosta ne smiju nalaziti predstavnici hrvatske policije i vojske. Zbog toga je u Sporazumu, između ostalog, stajalo da na području zračne luke "Zemunik", brane Peruče i pontonskog mosta na Maslenici javni red i sigurnost smiju kontrolirati samo predstavnici Unprofora. No, događaj idućeg dana u zračnoj luci "Zemunik" pokazao je odlučnost Hrvatske da vrati silom oteta područja. Brojni predstavnici europskih i svjetskih organizacija i zemalja, koji su nazočili svečanosti, dokazali su da Hrvatska ima njihovu punu potporu za to. Erdutski sporazum je trebao stupiti na snagu 1. kolovoza 1993. Promet preko mosta krenuo je nekoliko dana prije, ali pobunjeni Srbi su prvo počeli prijetiti, a zatim i ispaljivati granate na most kod Novskoga Ždrila, tako da su jednu teglenicu pontonskog mosta pogodili i potopili te onemogućavanjem predstavnika Unprofora, koji su pokušavali osposobiti most za promet, poništili Erdutski sporazum. Hrvatskoj vojsci valjalo je planirati nove akcije za oslobođenje zemlje.

20. srpnja 1866. – bitka kod Visa

20. srpnja 1944. – operacija Valkira - neuspješan atentat na Hitlera

24. srpnja 1911. – otkriven Machu Pichu

25. srpnja 1990. – Hrvatski sabor ukinuo socijalistička obilježja

26. srpnja 1908. – osnovan FBI

29. srpnja 1878. – Austro-Ugarska okupirala BiH

Leon RIZMAUL

Plamenci iz Kranjčevičeve

Prvi plamenci na zastavama dodijeljeni su na postrojavanju ZNG-a na stadionu NK Zagreb 28. svibnja 1991.

Plamenci kao vrsta signalne zastave, osim uobičajene upotrebe u mornarici, služe i kao priznanje i posebna oznaka uz ratnu zastavu postrojbi. Na trobojnici Republike Hrvatske koja teče cijelom dužinom zastave od 2 metra, na srednjem bijelom polju izveden je natpis **ZBOR NARODNE GARDE**, koji se nastavlja u produžetku natpisom na jednom plamencu **10. BRIGADA**, a na drugom **11. BRIGADA**.

Zbor narodne garde (ZNG) kao preteča Hrvatske vojske bio je profesionalna, uniformirana, oružana formacija, vojnog ustroja za obavljanje obrambeno-redarstvenih dužnosti u Republici Hrvatskoj. Osnovan je *Odlukom*

Zbirka: Zastave
Naziv: Plamenci
Mjesto izrade: Zagreb
Vrijeme izrade: svibanj 1991.
Materijal: svila
Dimenzije: 200 x 12 cm
Predano na uporabu: ZNG-u 28. svibnja 1991.

o ustrojstvu Zbora narodne garde, koju je predsjednik Franjo Tuđman donio 20. travnja 1991. Postrojbama Zbora narodne garde zapovijedalo je Ministarstvo obrane.

Prve brigade ZNG-a predstavljene su hrvatskoj javnosti na svečanoj smotri 28. svibnja 1991. mimohodom, dodjelom zastava brigadama i polaganjem prisega na stadionu NK Zagreb u Kranjčevičevj ulici.

10. brigada ZNG R (Zbor narodne garde - rezervni sastav) osnovana je 10. svibnja 1991. Stožer postrojbe, te 1. i 2. bojnu činili su pripadnici mobilizirani s područja Vinkovaca, 3. bojnu s područja Županje i 4. bojnu s područja Vukovara. Formiranje brigade završeno je 30. svibnja 1991. u mjestu Cerić, a 20. lipnja 1991. već osnovana 10. brigada ZNG-a preimenovana je u 109. brigadu HV.

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmína Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavovska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojenik@morh.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009. Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.spacearchive.info/military.htm

Stranica koju ovaj put predstavljamo daleko je od raskošne. Nema šarenila, slika, filmića niti glazbe. Ne pruža ni mnogo podataka, teško bi se izvukla i novinarska kartica teksta. No, i ta *straničica* može biti korisna, osobito onima koje je zbunilo kako američki vojnici računaju vrijeme, tj. riječima opisuju koliko je sati. Na adresi www.spacearchive.info/military.htm, "privatnog" autora Briana Webba, naići ćete na potrebna objašnjenja. Vjerujemo da će, s obzirom na to da se naši vojnici sve češće trebaju služiti engleskim jezikom, stranica pomoći da se razjasne neke nedoumice, primjerice kako se u vojničkoj terminologiji opisuje ponoć, ili što je s minutama. I oni koji misle da im je sve jasno, mogli bi se iznenaditi.

D. VLAHOVIĆ

100% HRVATSKI INOVACIJSKI PROIZVOD - ODORA HRVATSKOG VOJNIKA

OSRH

KAPA

Dodatna prozračnost s mikroregulacijom veličine i vezenom oznakom. Razvoj i proizvodnja MORH i Šešir d.o.o. Zagreb.

DIGITALNA PRIKRIVNA ŠARA

Digitalna šara sastavljena iz četverbojnih komponenti ima prepoznatljiv uzorak zemljopisnog otiska Hrvatske i vodeni žig s oznakom OSRH. Boje su postojane i nakon velikog broja pranja sa svojstvom umanjene prepoznatljivosti pod IC noćnim uređajima. Odora ne reflektira svjetlo, a uzorak šare osigurava dobru prikrivnost u svim uvjetima.

OSRH

Prednja strana košulje: Priprema za postavljanje oznaka čina i prezimena.

TKANINA

Odora je izrađena od specijalne tkanine sastava intimna mješavina poliamidno vlakno/pamuk dajući tako visoka tehnička svojstva i dobru udobnost prilikom nošenja. Poliamidno vlakno zaštićenog naziva CORDURA® najbolja je preporuka za dokazanu visoku čvrstoću vlakana. Tkanina je izrađena u specifičnom top-rips vezu, a tiskana je visoko kvalitetnim bojilima. Proizvođač Cateks d.d.

KOŠULJA

Kopčanje košulje patent zatvaračem posebnog vojnog standarda. Zatvarač je izvana prekriven trakom koja je osigurana čičkom.

Donji dio košulje je bez džepova kao prilagodba za nošenje opasača s opremom.

HLAČE

Kroj srednje dubine sjedišta, ugodan i elegantan, s ojačanim porubima i prošivima. Posebno razvijen i prilagođen kroj za žene. S prednje strane dva duboka gornja džepa. Straga ojačanje materijala na sjedištu i u području između nogu. Na obje nogavice veliki bočni džepovi s mogućnošću povećanja volumena, zatvaranje patent zatvaračem i poklopcem na čičak. Na području koljena nalaze se džepovi za umetanje štitnika za koljena. Na donjem kraju nogavica postavljena je traka za zatezanje oko gležnja. Razvoj i proizvodnja MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb.

KOŠULJA

Modularni ovratnik s mogućnošću regulacije otvora.

Rukavi: Priprema za postavljanje oznaka zastave, pripadnosti postrojbi ili misije.

Četvrtasti džepovi na oba rukava, zatvaranje patent zatvaračem i prostor za olovku.

Pripadnost oružanim snagama

U podpazušnom dijelu, odzračnici.

Ukošeni džepovi na području prsa. Zatvaranje čičkom.

Džepovi za umetanje štitnika za laktove i podlakticu.

Regulacija otvora čičkom na završecima rukava.

Konstrukcija košulje: Lagano strukirana prati linije tijela što je značajno kod jednoobrazne slike prilikom postrojanja. Izrazito dobra pokretljivost tijela, prozračna i ugodna za nošenje.

Kroj je u skladu s ostalim dijelovima odore i opreme. Košulja je u potpunosti bez gumba koji se pri prenešenoj traumi sa zaštitnog prsluka ponašaju kao projektili. Razvoj i proizvodnja MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb

Leđnica košulje: s izdašnim porubom za povećanu komociju i nesmetanu pokretljivost u svakom položaju tijela.

RAZVIJAMO I PROIZVODIMO ZA BUDUĆNOST

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Posl. Centar Vukovarska 269D, Zagreb, Hrvatska, Tel: 01/ 3772 777, www.kroko.hr